

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

JÁTÉK – EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS - KÖRNYEZŐ VILÁG MEGISMERÉSE

NEVELÉSI PROGRAM

Bélteczkyné Szende Hilda
Óvodavezető

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

MOTTÓ

„ Ő azt hiszi csak játszik
De mi már tudjuk, mire
megy vele. Arra, hogy
világban otthonosan mozgó, eleven
eszű és tevékeny ember
váljék belőle.”

/Varga Domokos/

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

Az óvoda neve: *Baross Ovi – Kindergarten Baross óvoda*

Az óvoda címe: *1201. Budapest, Baross utca 79-81.*

Az óvoda fenntartója: *Pesterzsébet Önkormányzata*

Az óvoda Alapító okirata száma: 177/2007.(V.31.)

engedély kiállítója: Pesterzsébet Önkormányzata

Az óvoda telefonszáma: 2 830-288

2 890-390

2 933-625 fax

baross@enternet.hu Email

Az óvoda vezetője, a program benyújtója:

Bélteczkyné Szende Hilda

Óvodavezető

A program kidolgozói, és módosításának munkatársai

Lászlóné Ammer Klára

Óvodapedagógus, MIP Team vezető

Harsányi Ildikó

Vezetőhelyettes MIP Team tag

Láng Krisztina

Tagóvodavezető MIP Team vezető helyettes

Kondorné virág Csilla

Óvodapedagógus, Munkaközösségvezető

Hidegföldi Krisztina

Óvodapedagógus Munkaközösségvezető

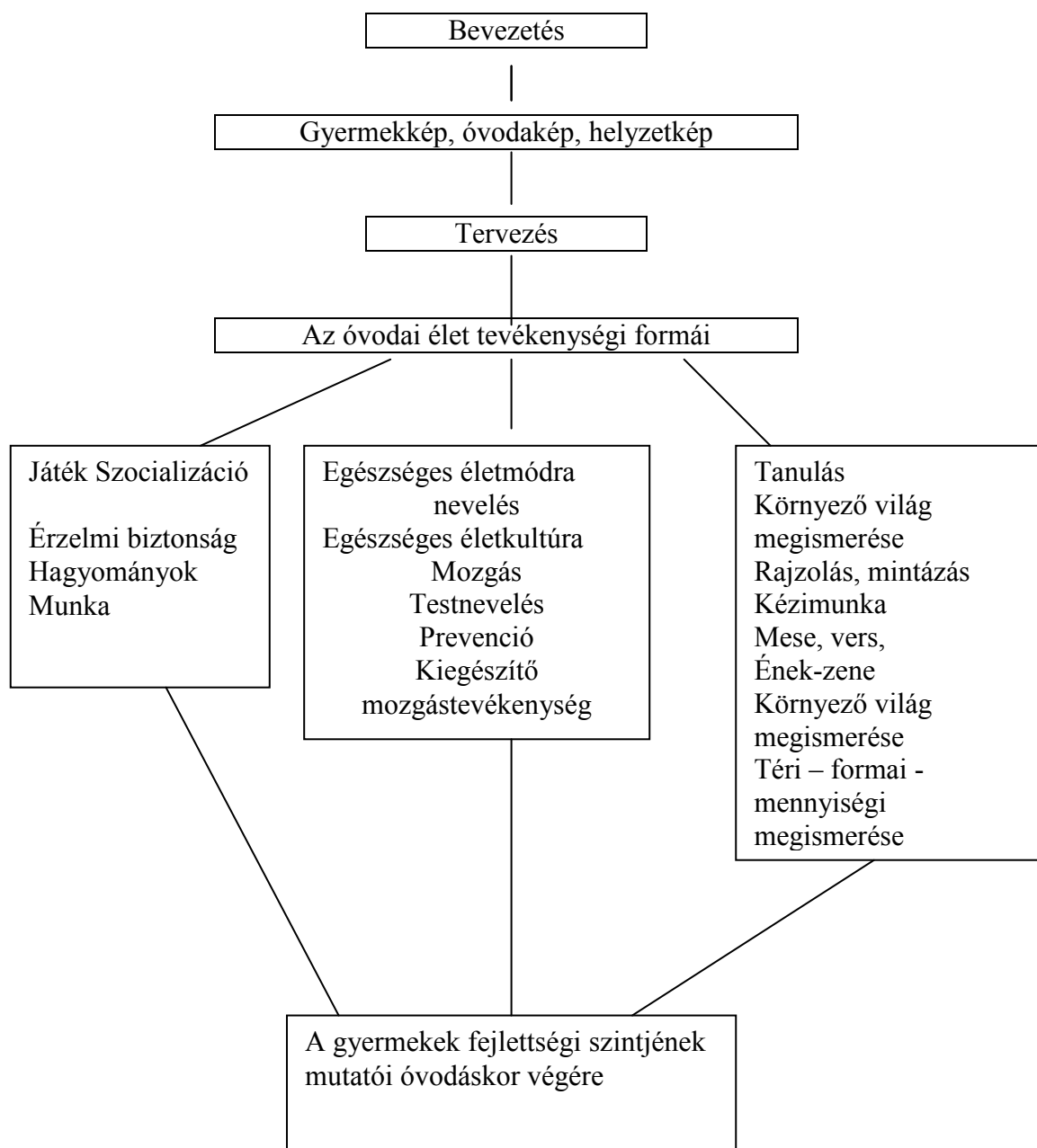

TARTALOMJEGYZÉK

<i>J.E.K. NEVELÉSI PROGRAM TARTALMI SZERKEZETE</i>	<i>5 oldal</i>
<i>BEVEZETŐ</i>	<i>6 oldal</i>
<i>GYERMEKKÉP</i>	<i>7 oldal</i>
<i>ÓVODAKÉP</i>	<i>8 oldal</i>
<i>HELYZETKÉP</i>	<i>9 oldal</i>
<i>TERVEZÉS</i>	<i>13 oldal</i>
<i>HETIREND</i>	<i>16 oldal</i>
<i>NAPIREND</i>	<i>17 oldal</i>
<i>AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGEI, FORMÁI</i>	<i>19 oldal</i>
<i>EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS</i>	<i>25 oldal</i>
<i>A KÖRNYEZŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE</i>	<i>34 oldal</i>
<i>GYERMEKVÉDELEM</i>	<i>53. oldal</i>
<i>ÓVODAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE</i>	<i>55. oldal</i>
<i>SZEMÉLYI FELTÉTELEK</i>	<i>75. oldal</i>
<i>TÖRVÉNYI HÁTTÉR</i>	<i>76 oldal</i>
<i>IRODALOM JEGYZÉK</i>	<i>77 oldal</i>
<i>ÉRVÉNYESSÉG</i>	<i>80.oldal</i>
<i>ZÁRADÉK</i>	<i>81. oldal</i>

JÁTÉK – EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS – KÖRNYEZŐ VILÁG MEGISMÉRÉSÉRE NEVELÉSI PROGRAM TARTALMI SZERKEZETE

B E V E Z E T Ő

Óvodánk helyi pedagógiai programját jól kialakult, több éves gyakorlatunkra építettük, figyelembe véve az óvodapedagógia legkorszerűbb eredményeit.

Hagyományaink közül az óvodáskorúak nyelvvel való ismerkedése (1977.) a prevenció tartásjavító és izomerősítő projekt, szakmai megújulási törekvés eredménye (1990).

Az idegen nyelvvel való ismerkedés 1977. óta folyik óvodánkban Az akkori kornak megfelelően orosz nyelven, majd a rendszerváltás után (1989.) német és angol nyelven.

A prevenció program az 1980-as évekre nyúlik vissza, amikor a gyermekek aktivitására, mozgására építve erősítettük erőnlétüket, ezzel segítve értelmi képességeik fejlődését.

Óvodapedagógusaink együttgondolkodása, szakmai tevékenysége segítette a program kidolgozását, az elmélet és a gyakorlat megvalósítását.

Programunk azoknak a pedagógusoknak, szülőknek szól, akik felelősséggel gondolnak a gyermekek egészséges nevelésére, fejlesztésére.

Nevelésünkben elsőrendű szempont, a gyermek, akit mélyrehatóan ismernünk kell.

A mai felgyorsult és rohanó világban egy nyugodt, kiegyensúlyozott szigetet szeretnénk alkotni gyermekeinknek, melyben, érzelemben gazdag fejlődést biztosítunk, ahol a gyermekek és a felnőttek jól érzik magukat.

Tapasztalatainkból tudjuk, hogy a 3-tól – 7 éves korig terjedő időszakban alakíthatjuk ki a gyermekekben az egész életükre szóló megalapozott tudást és olyan szabadságot, mely az egyén kiteljesedéséhez vezet, tág határokat adva az emberi kreativitásnak, az önmegvalósításnak.

Pedagógiánk mellett legfontosabb a gyermeklélektan, melynek korszerű eredményeit felhasználjuk.

Az információátadás, a továbbképzések, a partneri kapcsolatok szélesítése nagyon fontosak számunkra.

Fontosnak tartjuk a mikro – és makrokörnyezet igényeit, hagyományait, fejlesztési lehetőségeit.

A család, a szülők is egyre jobban részesei az intézményi nevelésnek, gyermekük szociális fejlesztésének, az ebben való közös együttgondolkodásnak.

Ajánljuk tehát programunkat mindazoknak, akinek a szíve velünk együtt dobog a gyermekekért és fontosnak tartják a jövő generációjának nevelés-tanulási megalapozottságát, egészséges fejlődését.

G Y E R M E K K É P

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, hogy az *ember egyedi*, mással nem helyettesíthető *individuum és szociális lény*.

A program a gyermekkép megrajzolásában az eltérő pedagógiai irányzatok közös vonásait veszi alapul.

Nevelőmunkánkban a gyermekközpontúság a fő szempont.

Az eltérő gyermeki adottságok, a másság figyelembevételé – az integráció megvalósítása kiemelt szempont a gyermekek nevelésében.

A gyermek, mint fejlődő személyiségnek fejlődését meghatározzák a *genetikai adottságok, az éres sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások*.

A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Meghatározza a gyermeki személyiség kibontakozását az őt körülvevő személyi, tárgyi környezet.

Alapvető, hogy gyermekink egészséges életvitele, biztonságos, harmonikus fejlődése biztosított legyen, az egyéni és eltérő ütemük figyelembevételével, s ennek érdekében a prevenció elsődlegesen érvényesül.

N E V E L É S I A L A P E L V E K

Intézményünk nevelési célkitűzéseit, nevelési elveink szem előtt tartásával kívánjuk elérni és megvalósítani. **Ezt elősegíti az esélyegyenlőségi törvényben megfogalmazottak maradéktalan betartása, az óvodai nevelést végző közösség ez irányú szemléletformálása.** Nevelési elveink alapja a gyermeki jogok tiszteletben tartása, a gyermekek elfogadása. Pedagógiai alapelvünk a gyermekek testi, lelki szükségleteinek figyelembe vétele, ennek érdekében szem előtt tartjuk a gyermek egyéni fejlődési ütemét, fejlődési sajátosságait, a másságot. Fontos számunkra a szülők igénye, elvárása, a családok belső nevelési szokásai, kiemelve a szociális hátrányokkal küzdő családok megsegítését. **Az esélyegyenlőség érvényre juttatásának alapfeltétele a családok szemléletformálása, meggyőzése.** Az óvoda valamennyi pedagógusa és nevelőmunkát segítő dolgozója modell értékű magatartásával közvetíti munkájában azokat az értékeket, amelyek nevelési programunk alapját képezi. Elveink megvalósításában a szemléleti egység, a közös döntés alapján elfogadott sajátosságok vezérelnek bennünket.

- Biztosítjuk az egységes elveken alapuló, sokszínű, következetes nevelést
- Nevelésünket a gyermeki szükségletek kielégítése, pozitív tulajdonságainak erősítése, bátorító nevelés hatja át.
- Minden gyermeknek joga, hogy saját fejlődési ütemében növekedjen.

- A játékot tekintjük a legfontosabb fejlesztő tevékenységnek, a tapasztalatok gyűjtőhelyének, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköznek
- Kezdeményező szerepet vállalunk partnerkapcsolatainkban, különösen a családdal

Ó V O D A K É P

A mi óvodánk külső és belső esztétikuma gyermekközeli, barátságos, otthonos és biztonságos. **Nevelési alapelvünk: szorosan együttműködni a legközvetlenebb nevelési partnereinkkel, családdal, bölcsödével, iskolával, és a nevelési célt segítő partnerintézményekkel.**

Célja:

A gyermeki személyiség egészének kibontakoztatása, az érzelmi biztonság rendszerében a testi-, szociális-, és értelmi fejlődést, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat, a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.

Funkciója:

Óvja, védi, szocializálja, neveli és személyiségét fejleszti a gyermekeknek.

A gyermekek nevelését, harmonikus személyiségformálását és a családi nevelés kiegészítését vállalja fel.

Az óvodai élet folyamán testileg, szellemileg, érzelmileg alkalmassá teszi az iskolai tanulmányok befogadására.

Feladata:

A gyermeki személyiség, sokoldalú fejlesztésével, képzésével elősegíteni a gyermekek megfelelő testi, akarati, erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, értelmi képességeinek fejlesztését. Különös tekintettel a tehetséggondozásra és felzárkóztatásra, melyben az egyéni fejlesztés, a differenciált pedagógiai módszerek dominálnak.

Az óvoda gondoskodik a sokszínű tevékenységről, melyben elsődleges a játék, ezen keresztül, műveltségterület közvetítéséről, vagyis a játékba integrált tanulás folyamatáról.

Sajátosságok:

- *Az egészséges életmódkultúra megalapozása*

Kiemelt testnevelés:

Mozgáskészségek, mozgásképessegek kibontakoztatása, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése, *prevenció és korrekciós* testi, nevelési *feladatok* ellátása.

- *Német nemzetiségi nevelés*

Értékközvetítés az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével, melyben a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését, hagyományörzését ápoljuk.

Elengedhetetlenül fontos a *modell értékű pedagógus*, aki toleráns, együttműködő, példa a felnőtteknek, gyermeknek egyaránt.

- **Óvodai integrációs program – IPR**
Személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése az óvodai nevelés területein, valamint együttműködés kialakítása azon szakszolgálatokkal akik segítik, támogatják a szülőket, illetve szolgáltatásokat biztosítanak a cél elérésére.

H E L Y Z E T K É P

MIKROKÖRNYEZET, AZ ÓVODA KÖRNYEZETÉNEK ADOTTSÁGAI

Óvodánk Pesterzsébet központjában helyezkedik el – 1965-ban épült – gyermekeink családi házas és lakótelepi környezetből jönnek.

Két épületben, egész napos nyitva tartással, 8 csoportban folyik a nevelőmunka.

Mindkét tagóvodában jól *felszerelt tornaterem* van.

Nálunk található a kerületi *Báziskönyvtár*, mely kerületi, főváros, országos, és nemzetközi továbbképzések színhelye.

Mindkét óvoda rendelkezik *logopédus és orvosi szobával, szertárral*

A gyerekek kényelmét tágas termek, kényelmes kiszolgáló helyiségek- külön kialakított öltözők, mosdók biztosítják.

A dolgozók számára megfelelő öltözők, zuhanyzók vannak, jól felszerelt fitness terem található, a mosókonyhák felszereltek, két tálalókonyha üzemel, a HACCP előírásai szerint.

Udvarunk zöld növényekkel, fákkal védett tiszta levegőjű.

A gyermekek sokat tartózkodnak a szabadban, ezért igyekszünk mindazokat a lehetőségeket biztosítani, ami az óvodás gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges

Mind a nyolc csoport változatos mozgásfejlesztő játékeszközökkel rendelkezik az udvaron .
Nyári időszakban *két pancsolóban* fürödhetnek a gyermekeink, mobil sportudvarral rendelkezünk.

ÓVODAKONCEPCIÓ – AZ ÓVODA KÖRNYEZETÉNEK IGÉNYEI AZ INTÉZMÉNY NEVELŐ TEVÉKENYSÉGE IRÁNT

Az óvoda pedagógiai tevékenységét, sajátosságait a fenti jellemzők határozzák meg. Kerületünk társadalmi összetételéből, a családok struktúrájából, műveltségi szintjéből adódóan igen nagy különbség mutatkozik a gyermekek értelmi, érzelmi és szocializációs szintjében. **Ezért a felzárkóztatást és a tehetség gondozást egyaránt kiemelt feladatként kezeljük.**

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása , csoportba történő integrálása az arányos elosztás elvének szem előtt tartásával valósul meg. Az óvoda felvételi eljárásrendje az SZMSZ szerint történik, mely elősegíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatását.

Az óvoda nyitva tartásának ideje alkalmazkodik a szülők igényéhez.

Az óvodában töltött idő, a hiányzások minimalizálása a hátrányos helyzetű gyermekek esetében kiemelt szempont.

Az 1980-as évek közepétől az óvodai nevelés forradalmi változásokon ment keresztül, a pedagógiai életben: *megváltozott szemléletmód, módszertani szabadság, pluralizmus, innovációs törekvések jellemzik pedagógiai gyakorlatát és autonómiáját meghatározzák.*

Nagy hagyományokkal rendelkezünk, *az anyanyelvi nevelés területén, melyet változatos programokkal, tevékenységekkel tesszük színesebbé, mely a kommunikációval segíti az értékközvetítést.*

A gyermekek beszédfejlesztésével logopédus foglalkozik.

Kiemelt feladatunk az egészséges életmódkultúra kialakítása, ezen belül a *testnevelés* különös tekintettel a *prevenciós tevékenységre*, mellyel a rossz tartáshibákat, ezáltal az ifjúkori gerinc-megbetegedéseket küszöböljük ki. Az egészséges testi fejlettség elérését gyógytestnevelő segíti.

Ebben az életkorban rendkívül hatékonyan tudjuk a gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését elősegíteni.

Az óvoda specialitása a hagyományokra épülő, játékos idegen nyelv tanítás. Az idegen nyelvvel való ismerkedést 1977-ben országosan először vezettük be, az orosz nyelv tanításával. Ennek eredményeképpen 1982-ban nálunk rendezték meg a *MAPRIÁL-t*, az orosz nyelv tanárok nemzetközi konferenciájának óvodai szekcióját.

1989. óta pedig angol és *német* nyelvvel ismerkednek gyermekeink.

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

A speciális óvodai nyelvtanítás fejlesztésének eredményeképp, 1996-tól két német nemzetiségi csoport működik óvodánkban, melynek programját külön fejezetben dolgoztuk ki.

Óvónőink zenei kultúrájának fejlesztésére a pedagógusok nagy gondot fordítanak, nagyszerű óvónői kórus működik, hangszeres előadásokkal.

Választható szolgáltatásaink:

- úszás
- gyermek aerobik
- játékos gyermektorna
- karate
- mini tenisz
- ovifoci
- zene-ovi
- angol, német nyelvvel való ismerkedés
- hittan

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

A TANULÁSI FOLYAMAT HATÉKONYSÁGA

Az óvónők, a gyermekek meglevő ismeretére alapozva fejlesztik a gyermekeket. Erről egyéni fejlődési lap készül, melyet a nevelőtestület dolgozott ki.

A *tervezés*, az elért eredmények alapján tevődik össze, így valósul meg az egyéni személyiségfejlesztés és a csoport szokás-szabályrendje, fejlődési üteme.

A kötött és kötetlen foglalkozások aránya tudatosan tervezett munkára épül. A gyermekek fejlődési szintjéhez, tudásához, az adott környezet feltételeihez (spontán és szervezett) igazítják a tennivalókat.

Igen nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy gyermekeinkben kialakítsuk a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges érettség elérését.

A sikeres iskolakezdés feltétele a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés. A hatékony óvodai nevelés jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat, ezt kiemelten kezeljük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

T E R V E Z É S

Tervező tevékenység

A gyermekek életét céltudatosan kell alakítani.

A folyamatosság, a ciklikusság, a megfelelő időkeretek, megfelelő tartalmak biztosítása fontos a tevékenységekhez. A gyermekek tudatos fejlesztését a *napirend*, a *hetirend* és egyéb tervezési szakaszok segítik elő.

Tudatos tervezőmunkára van szükség, hogy minden gyermeket az adottságainak és készségeinek alapján az óvoda, az iskolai életmódra felkészítsen.

Ez a munka a gyermek fejlettségi szintjének megismerése után a fokozatosság és tervszerűség elvei alapján kell, hogy érvényesüljön.

Mindezt az óvodapedagógusok tervezik meg és dokumentálják.

A tervezést a szervezőmunka követi, mely mindig az adott tervidőszakhoz kötődik feladat és felelős megjelöléssel.

Kiscsoportban, a *beszoktatási* nevelési terv időtartama 2 hónap.

Középső-és nagycsoportban egy rövidebb *nevelési terv, felmérés*, majd a gyermekek megismerése után, hosszabb időegységekre történik a tervezés.(1 hónap, 3 hónap, 5 hónap)

A tevékenység tervezésénél fontos szempont hogy:

A pedagógiai tudatosság, pedagógiai alapelvekre épüljön, és ***figyelembe kell venni a gyermekek egyéni fejlődési ütemét.***

Időkeretek

A tervezésben, 2 nagy szervezeti időkeretre oszlik a nevelési év:

1./ Szeptember 1-től, május 31-ig.

2./ Június 1-től augusztus 31-ig

1./ Szeptember 1-től, május 31-ig.

Játék:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A munka:

A munka esetében konkrét témák, tevékenységek, folyamatok megnevezése történik.

A tanulás:

A tanulás beépül, jelen van az óvodai élet mindennapjaiban. Tervezése havi szinten történik.

Nevelési területek:

a környező világ megismerése – védelme,
a mese-vers , a rajzolás, a mintázás, a kézimunka, (vizuális nevelés)
az ének-zene,
a környezet téri-, formai-, mennyiségi (matematika) megismerése egy témakörön belül,
komplex módon kerül feldolgozásra. Tervezése havi időegységben kerül megvalósításra.

A testnevelés kötelező tevékenység

A mozgásanyag havi időegységben kerül a tervezésbe.

2./Június 1-től augusztus 31-ig

Játék, munka, nevelés

A tervezésnél a tevékenységeket egy időegységként kell kezelni. Kiemelt a játék a nyári élet,
a spontán és szervezett tevékenységek szervezése. Figyelembe kell venni a nyári csoportösszevonásokat.

Hetirend - Napirend

A tevékenységek hetirendje, napirendje segíti az óvodapedagógusok tervező, elemző, értékelő
és szervező munkáját.

Nevelési tevékenységek tervezése

Tanulás

Szeptember 1-től május 31-ig

Kötelező tevékenységek

<i>Testnevelés, heti két alkalommal</i>	<i>Időtartama:</i>	<i>20-35 perc</i>
	<i>nagycsoportra elérheti a</i>	<i>40-50 percet</i>
<i>Mindennapi testnevelés</i>		<i>minimum 10-15 perc</i>
<i>Gyógytestnevelés, prevenció, korrekció</i>		
<i>Torna (szakember felmérése alapján)</i>	<i>heti 2 alkalom</i>	<i>35-45 perc</i>

*A gyógytestnevelés, prevenció, korrekció tornát gyógytestnevelő szakmai irányításával
Ez irányú szakképesítéssel rendelkező óvodapedagógus végzi óvodán belül délelőtti
időszakban.*

Szabadon választható tevékenységek:

Játék,
Munka
Rajzolás – festés – kézimunka
Mese – vers

Ének – zene,
Környezet megismerése, védelme,
Környezet téri – formai – mennyiségi
(matematika) megismerése.

a gyermekek spontán érdeklődése
alapján óvodapedagógus
kezdeményezésére
A hét meghatározott napján

Kiegészítő tevékenységek lehetőségei, szakmai kritériumai, ideje

Mozgásfejlesztés terén

- úszás
- gyermek aerobik
- játékos gyermektorna
- mini tenisz
- ovi foci
- karate

Nyelv és művészeti képességek fejlesztése
terén

- angol, német nyelvvel való ismerkedés
- zene-ovi
- kézműves műhely
- néptánc (hagyományápolás)
- hangszerrel való ismerkedés

A szabadon választható kiegészítő tevékenységek szervezése mindig a szülői igények és a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével történik.

A mozgásos, valamint a művészeti tevékenységeket az óvodában csak délutáni időszakban, a törvényi előírásokat figyelembe véve szakokkal, szerződésben meghatározott feltételeknek megfelelően szervezzük.

Az úszás az óvodán kívül, szakoktató vezetésével, az uszodával kötött megállapodásnak megfelelően kerül megszervezésre.

Délelőtti időtartama miatt beépül a gyermekek testi nevelésének mozgásanyagába, erősítve a prevenció és korrekció feladatok megvalósítását.

H E T I R E N D

Kötelező tevékenység			Szabadon választható tevékenység	
Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje		Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje
Testnevelés Prevenció	A hét mindig meghatározott napján	Heti két alkalom	-Játék - Munka - Mese-vers	Alaptevékenység Napi rendszerességgel
Gyógytestnevelés Korrekciós torna				
Mindennapi testnevelés	Azokon a napokon amikor nincs testnevelés	A délelőtt folyamán	- Rajzolás, festés, kézi munka - Ének-zene - Környezet megismerése, védelme, - Környezet téri-formai-mennyiségi megismerése (matematika)	A gyermek spontán érdeklődése alapján Óvodapedagógus Kezdeményezésére a nap folyamán, a hét meghatározott napján
Kiegészítő tevékenységek lehetőségei				
			Mozgásfejlesztés terén	
			-úszás -gyermek aerobik -játékos gyermektorna -mini tenisz -ovi foci -karate	Heti 1-2 alkalom
			Nyelv, művészeti képességek fejlesztése terén	
			-angol és német Nyelvvel való ismerkedés -kézműves műhely (hagyományápolás) -zene ovi -néptánc -hangszerrel való ismerkedés	Heti 1-2 alkalom

N A P I R E N D

<i>A napirendünk három fő részből áll</i>	
6,00-11,45	<i>Játék, egyéni fejlesztés</i> <i>Kezdeményezések, egyéni fejlesztés mindennapi testnevelés,</i> <i>Folyamatos tízórai</i> Testnevelés foglalkozás (prevenció) Gógytestnevelés (heti 2 alkalom) korrekciós torna Logopédia <i>Kiegészítő tevékenységek – úszás</i> Levegőzés az udvaron Udvari játék, kerti munkák Séták, kirándulások
11,45 – 13,00	<i>Készülődés az ebédhez</i> Naposság, önkiszolgálás Ebéd Készülődés a pihenéshez, tisztálkodás, fogápolás
13,00 – 17,30	<i>Pihenés</i> Ébredés, folyamatos tisztálkodás Folyamatos uzsonna Mindennapos testnevelés Játék, levegőzés kiegészítő tevékenységek, szabadon választott mozgásos és művészeti tevékenységek (szülői igény alapján) Játék, egyéni fejlesztés

NY Á R I H E T I R E N D

Június 1-től - augusztus 31-ig			
Kötelező tevékenység		Szabadon választható tevékenység	
Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje	Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje
Mindennapos testnevelés	A hét minden napján	-Játék -Munka jellegű tevékenység -Mese-vers -Mintázás, rajzolás, kézimunka (vizuális nevelés) -Ének-zene -Környezet megismerése-védelme -téri-formai-mennyiségi megnevezése (matematika)	A meghatározott napjain Spontán érdeklődés alapján Gyermek, vagy óvodapedagógus kezdeményezésére a nap folyamán

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Nevelési programunk 3 fő területre épül

1./ **JÁTÉK**

2./ **EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS**

3./ **KÖRNYEZŐ VILÁG MEGISMERÉSE**

Az óvodai nevelésünk rendszerében a tevékenységek egymásra épülve és egymással kölcsönhatásban, komplex módon érvényesülnek.

1. **JÁTÉK**

A játék a gyermek életében a világ megismerésének örömét, szabadságát jelenti. Játékos tevékenységében dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, melyet a környezetben szerzett. *Felülmúlhatatlan értéke van a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.*

A játék belülről indított és vezérelt tevékenység melynek célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése. A gyermeki tapasztalatok többszöri átélésével elősegíti egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatását.

Forrása : fantáziára épül, mozaikszerű.

Az óvónő feladata, hogy a játékhoz szükséges feltételeket biztosítsa.

Játékos, alkotó kedvű léggör ott alakulhat ki, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, hol játszik és mennyi ideig tart a játéka. Segíthet a sok ötlet, a kellő időben adott segítség, megerősítés is. Csak annyit szervezzünk be, ami segíti az oldott léggör fenntartását, az elképzelések valóra váltását. A szabad játék során a gyermekek tudjanak feszélyezettség nélkül, önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az óvónő az együttjátszás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz a szükséges témát, eszközöket, szabályokat és helyet.

Az óvónő őszinte játéka, mély átérzése serkenti a gyermeket.

Az oldott léggör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket, tréfás szavakat.

A csoportszobában a gyermekek először az óvónő segítségével, majd önállóan alakítsák ki játékok számára a *megfelelő helyet*. Legyen lehetőségük állandó vagy variálható kuckók építésére.

A gyermekek az óvodába érkezésüktől szabadon választott játékkal játszhatnak. *A folyamatos napirend biztosítja a játék folyamatosságát.*

A gyermekek játékában keverednek a különböző *játékfajták*.

Gyakorló, szerep, konstruáló játék

Az óvónő biztosítja a *gyakorló játékhoz* szükséges eszközöket, adjon mintát a játékok helyes használatához. Legyen módjuk a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvésekhez örömmérs társul.

Ez az örömmérs ad alapot a cselekvés többszöri megismérléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációját.

Az udvaron is biztosítva legyen a gyakorló játék lehetősége. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Az óvónő segítse a gyermek játékának továbbfejlődését. Már a legkisebbeknél is megjelenik a *szerepjáték*.

Az óvónő vállaljon szerepet, hogy különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez.

A rendszeres meseélmény igazi táptalaja a *dramatizálásnak, bábozásnak*.

Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában.

A gyermek *konstrukciós és építő játékára* jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömet.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva legyen jelen a *barkácsolás*.

A különböző játékfajták minden korosztályban megjelennek, pl.: a gyakorló játék. Gyakran előfordul a *kutató manipuláció* ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe.

Dominánsan jelentkezik az érzelmmel telített szerepjáték.

Az óvónő segítsen a gyermekeknek, hogy a beleélés kifejlett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetés sikeres legyen.

A gyermekek játékelgondolása, kreativitása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas *játék*, ami *fejleszti a gyermek kommunikációs képességét, szabálytanulási készséget, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.*

A szerepjátékot, dramatizálást, bábozást egészítsék ki az építő, konstrukciós játékkal.

Az óvónő szerettesse meg a szabályjátékokat. Legyenek a játék vezetői a gyerekek, ők is hozzanak létre szabályokat.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására.

Az óvónő beszéde modellértékű.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő.

Az óvónő által kezdeményezett *anyanyelvi játékok* adnak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez, pl.: hangutánzó, szinonimakereső, légzéstechnikát segítő, fonémahallás-fejlesztő játékok

Mozgásos játék

Domináns eleme az aktív mozgás. Ez a játékfajta felöleli a gyermek természetes mozgásának minden formáját és ezek kombinációját. A gyermek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják.

A gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel vesznek részt a játékban.

Különbféle eszközökkel vagy társakkal végzett játékok, elsősorban a gyermek mozgásfejlődését, a téri tájékozódást segítik.

Az udvaron és a tornaterem adta lehetőségek kihasználása rendszeresen nagy örömforrás a gyermekek számára.

Szellemi játékok

Az alkotójátékok fejlődése kapcsán alakulnak ki.

Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játékszituáció a rögzített, hanem a feladata és a szabály.

Feltétele a játékfeladat fokozott tudatosítása és kiemelése továbbá a játékszabályok érvényesítése. Így alakul a gyermek *feladat és szabálytudata.*

A szabályok betartása morális magatartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyereknél az *önértékelés* mozzanata.

A népi játékok

Tartalma, formája rendkívül sokrétű, visszatükrözi az adott nép életmódját, gondolat és érzésvilágát.

Fő típusai: énekes, táncos játékok, mondókák, dramatizáló játékok, társas- és vetélkedő játékok, mozgásos játékok.

Népi játékok az óvodai élet különböző tevékenység formáiban is jelen vannak.

A játékfajta a gyermek tevékenységeiben élesen nem különülnek el, hanem együttesen vagy egymást áthatva jelennek meg.

SZOCIALIZÁCIÓ, ÉRZELMI BIZTONSÁG

A szocializáció alapja az együttműködés, amely már a családban kezdődik.

Óvodás korban a magatartás megnyilvánulásában, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek. Igyekszünk elérni, hogy *a gyermeket már óvodába lépésekor pozitív érzelmi hatások ériék. Az óvoda elfogadtatása, a beszoktatás nagy gondosságot, odafigyelést igényel bármely életkorban, mely alapjául szolgál a későbbi együttműködésnek. Kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében, ahol a családdal való együttműködés még inkább szükséges a siker érdekében.*

Elengedhetetlen a családi, nyugodt légkör. Így alakul a gyermek érzelmi kötődése, a bizalom kialakulása, társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez az alaphangulat cselekvésre, játékokra ösztönöz.

Az óvodapedagógus adjon lehetőséget a gyerekek ötleteinek, elképzeléseinek érvényesüléséhez. Mozgásukban ne legyenek korlátok, tevékenységükben felesleges szabályok.

A szokásrendszerek, jelképek, hagyományok erősítik a csoporton belüli érzelmi kötődést, a biztonságot.

Konfliktusok feldolgozása során az óvónő kivárással hallgassa meg a gyermekeket. Bátorítson minden gyereket a csoporton belül, *alakuljon ki a gyermekek belső elégedettsége, pozitív énképe.*

A jó kapcsolat megerősítése, felnőtt-gyermek kapcsolatának alakításához az óvónő biztosítson a gyermek számára „személyes perceket”.

Az örömet jelezze dicsérettel – éljen a jó humorral mint segítőeszközzel.

Fejlessze a gyermek pozitív emberi magatartását, versenyszellemét, kudarctűrését, figyelmét, a másság elfogadását, türelmét, kitartását, egymás iránti figyelmességét, segítőkészséget.

A gyermekek megtanulnak alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteiket késleltetni, önmagukat megvalósítani, tiszteletben tartani a másságot, az egyéniség szabadságát.

HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

A hagyományok az óvodai élet szokásai érzelmileg átélt tevékenységekre biztosítanak lehetőségeket.

A közös készülődések, tervezgetések örömteli várakozást jelentenek a gyermekek számára. Az óvónő és a gyermekek több napon át készülnek az ünnepre.

Az egymásra épülő tevékenységek egymással szoros hangulati egységet alkotva adják meg a szokásokkal való érzelmi azonosulást.

Óvodai ünnepeink, hagyományaink a következő témakörökre épülnek

- *Gyermekek ünnepei: születésnap*
  - *Természettel szorosan összefüggő ünnepek, hagyományok,*
  - *Társadalmi ünnepek,*

Tavaszi	Nyár	Ősz	Tél
Március 15. Nemzeti ünnep Föld, víz napja Madarak és Fák napja Húsvét Pünkösdi, búcsúztató Anyák napja		Takarítás világnapja Autómentes nap Teréz napi szünet (Betakarítás) Állatok világnapja Márton Nap	Advent Luca nap Miklós-Mikulás Karácsony Vízkereszt Gyertyaszentelő Farsang

Az átélt események a közös élmény erejével hatva erősítik a közösséghez tartozás érzését, mely nemcsak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiségfejlődés segítői.

Munkajellegű tevékenységek

A gyermekek a munkát, éppúgy, mint a játékot, általában örömmel végzik. *A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad.*

Célra irányuló tevékenység, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást jelent. Meg kell teremteni a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.

A leggyakoribb munkafajták

Az óvodai életet végigkísérő *önkiszolgáló munka*, amely a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.

A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, *a gyermekek önként vállalt alkalmi tevékenységei.*

A csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések), az *élő környezet rendszeres ápolása* (növények, állatok gondozása), a *játékfajtákkal egybeeső munkák* (játékeszközök javítása, önként vállalt barkácsolás), együttműködés a szülőkkel, a csoportonként felvállalt munkában.

Fontos feladata a pedagógusnak, hogy gyermekméretű eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Gondoskodják az állandó hely biztosításáról, melyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetők.

Figyelembe kell venni a gyermekek egyéni sajátosságait, fejlesztésük érdekében biztosítani a *folyamatosságot, és állandóságot*, a munkavégzés pozitív ösztönzése, értékelése, a feladatok differenciálása szükséges.

2. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDKULTÚRA MEGALAPOZÁSA

Az egészség szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent.

Az emberek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja életmódjuk.

Az egészséges életmódkultúra megalapozása ,az egészségtudat, az egészséges életvitel alakítása kiemelt jelentőségű ebben a korban. A biológiai folyamatok, a növekedés, a fejlődés az egyéni sajátosságok fontos odafigyelést kíván a pedagógustól, a családtól egyaránt.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, az edzés, a pihenés és az alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

Az óvodai közösségen belül feladat a gyermeki szükségletek kielégítése, a testi – lelki szükségletek összehangolása, a helyes életritmus kialakítása.

A helyes életritmus kialakítását segíti a hetirend, és napirend.

A hetirend, a kötelező és szabadon választott tevékenységek meghatározott ritmusával mindezt segíti.

A napirenden belül – mely rugalmasan kezelt – az étkezések, a pihenés, a mozgás, a játék és egyéb tevékenységek valósulnak meg.

Kiemelten kell kezelni a helyes higiéniai szokások kialakítását – az elsajátítást a fokozatosság jellemezze.

A fejlődést elősegítő tényezők

A kultúrált étkezés szokásainak kialakítása

A növekedés és fejlődés fontos feltétele a *táplálkozás*. Az étkezés megszervezése és kultúrált lebonyolítása fontos feladat.

A helyes testtartás, az esztétikus terítésre szoktatás, az étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata.

Az egészséges korszerű táplálkozás

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás.

Az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda kísérje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Nagy súlyt helyezünk a vitaminokban gazdag, táplálkozásra.

Folyadék egész nap álljon a gyermekek rendelkezésére.

Délutáni pihenés

Rendkívüli jelentősége van a gyermekek alvásigényének biztosítására.

Fontos a feltételek biztosítása, a tiszta levegőt alapos *szellőztetéssel* biztosítjuk. A nyugodt pihenéshez szükséges a *csend*. Az elalvás előtti *mesélés* és az azt követő *altatók* dúdolása kondicionáló reflexként hat.

Nyugtató hatású, megfelelő mennyiségű pihenés után az óvónő tegye lehetővé, hogy a nem alvó (5-6-7 éves) gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytassanak.

Test edzése, mozgás

A gyermekek mozgásigényének kielégítése és fejlesztés érdekében napi tevékenységeik során minél több időt töltsenek a szabadban.

Fontos a napfürdő, a légfürdő, a víz edzőhatása, mely segíti a gyermeki szervezetet alkalmazkodni az időjárás viszontagságaihoz. Egész évben sokat tartózkodjanak a szabad levegőn.

A gyermekek a *természetes nagymozgásokat*, mozgáselemeket egyénileg *gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön*.

A víz edzőhatásának biztosítása a nyári és a téli uszodai fürdözések megszervezésével történik.

A testi fejlődés mérése

Prevenációs tevékenységünk figyelemmel kísérése, *diagnosztizálására rendszeres méréseket végzünk*, az erre kifejlesztett speciális erőmérővel.

Fő területei *hátizomerősségmérés* – testi erőnlét – mély hátizmok erőssége
testsúly, testmagasság mérés, évi 2 alkalommal
lúdtalp, mellbőség folyamatos ellenőrzése.
Helyes testtartás

A mérések gyermekorvosi, védőnői, kontrollal, gyógytestnevelő segítségével történnek.

Higiéniai szokások

A szabályok kialakítása az *intimitás tiszteletben tartásával* történik, mely a gyermekek egészségének védelmét szolgálják.

Tisztálkodás

A gyermekek rendszeres és megfelelő testápolását jelenti.

A kézmosás, a törölközés, a fésülködés, a fogápolás helyes végzésére szoktatás, nevelés a felnőtt és a gyermekek közti bensőséges kapcsolatot segíti.

WC használat

Az intimitás tiszteletbenntartásával az életkornak megfelelően, önállóan történik.

A WC papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás, a WC használatát higiéniai szabályainak kialakítása folyamatos feladat az óvodai életben.

Gondozás

Az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége a gondozás, a gyermekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz.

Segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, a jó közérzethez, egészséges életmódjának kialakításához és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Az óvoda feltételrendszere, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően képes legyen a környezethez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Az óvónő, az óvodai felvételi után készítsen a gyerekekről anamnézist, amellyel elindítja az ismerkedés folyamatát.

Elsődlegesen a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt, mert ennek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A gyermekek gondozásának alapja az óvónő és a gyermek közötti meghitt, megértő viszony. Nagyon fontos a szülőkkel való kapcsolattartás, segítsék a gyermek érzelmi feloldódását, óvodai beilleszkedését.

A fejlődés üteme minden gyermeknél másképpen alakul, ezért van szükség a folyamatos megfigyelésre, összehasonlító mérésekre, az egyéni sajátosságok feltárására.

MOZGÁS

Az óvodáskorú gyermekek lételeme a mozgás

A rendszeres mozgás, a mozgásos játékok *fejlesztik a gyermekek harmonikus mozgását, a testi, a szellemi képességeket. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében.*

A gyermekekben a mozgásról szerzett pozitív élményeket kell megerősíteni, fejlesztésüknél figyelembe kell venni egyéni adottságukat és képességeiket, mindennek a fokozatosság elvével kell együtt járnia.

A foglalkozásokon a részvétel kötelező, de nem kényszerítő.

A játékos mozgásoknak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

A fokozatosságnak és türelemnek kell érvényesülnie a kiegészítő mozgástevékenységek megvalósításánál, azon való aktív részvételnél.

TESTNEVELÉS

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek sokoldalú, egészséges mozgásfejlesztése is személyiségük fejlődését szolgálja.

A testnevelés fejleszti a gyermekek mozgását, testi képességeiket.

A rendszeres testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában és abban a prevenciós tevékenységben, melyben a csont-és izomrendszer optimálisan fejlődik, a gyermekek teherbíró képessége nő.

A testnevelés segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, fontos személyiségtulajdonságok alakulnak ki és erősödnek meg.

A testnevelés két formáját használjuk fel:

A heti testnevelés foglalkozást és a mindennapi frissítő-fejlesztő testnevelést.

A testnevelés feladata:

A gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a hátizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása a nagy mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.

A mindennapi testnevelés feladata:

A szervezet felfrissítése, megmozgatása. Anyaga lehet a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, mozgásos játékok, kettő kombinációja, valamint zenés gimnasztika.

Általános feladatok:

A testnevelés foglalkozás keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra kell törekedni, hogy a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú képzésével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását, a mozgás fejlesztését szolgálja.

Szem előtt kell tartani, hogy a foglalkozások nagy része a szabadban szerveződjön és nagy hangsúlyt kapjon a mozgásos játék.

Az óvodai testnevelés mozgásanyaga

A fejlődés megfelelő erősségű inger hatására következik be a szervezetben. Ennek figyelembevételével szükséges megválasztani a mozgásanyagot.

A tervező és megvalósító munkánál fontos:

Megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása, az elegendő ismétlési alkalom, a fokozatosság.

A reflexkapcsolatok segítsék alakulását, a harmonikus fejlesztést.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, képességeik fejlesztésére a bonyolultabb, nagyobb erő kifejtést, figyelmet igénylő gyakorlatok beiktatása szükséges.

A testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva kell összeállítani.

Játékban gazdagabb, kötetlenebb, de fegyelmezett légkörű modellekben szükséges szervezni.

Az egész év folyamán a foglalkozásokon alapvető a testnevelési játékok alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása. Ezáltal a gyermekek ügyesednek, önbizalmuk nő, megalapozott bátorságra tesznek szert. Hozzászoktatják ezek a játékok őket a szabályok betartásához és az önuralomhoz is.

Prevenációs tartásjavító projekt.

Előzmény

Fejlesztő tevékenységünk alapja a kisebb rendellenességek, tartáshibák, gerinc és mellkas deformitások javítása, lúdtalpkorrigálása, az izmok fokozatos erősítése, stb. mindezek prevenciója a 3-7 éves gyermekek számára.

Egészségnevelő programunk két évtized során végzett, széleskörű kutatómunka eredményeinek alkalmazása, amely módszertani reformokra épülő, a korosztály sajátosságai szerint összeállított egészségmegőrző program.

Tapasztalataink az mutatják, hogy az óvodáskorú gyermekek egyharmadának rossz a testtartása. A gerincferdülés, a serdülő- és ifjúkori gerincbetegségek nagy része a hibás testtartásra vezethető vissza.

A tartáshibák megelőzhetők, főleg óvodás korban, mivel 6-7 éves korig fejlődik ki a gyermek csontozata.

Egészségnevelő programunk egyik alapja Háda Ferenc (Mezőkövesd) és munkacsoportja kutatási eredményeinek alkalmazása, mely szervezési és módszertani reformokra épülő, korosztályok sajátosságai szerint összeállított egészségmegőrző program.

A helyi programban megfogalmazott tartásjavító projekt eredményességét a munkaközösség által kidolgozott „Kondicionáló és koordinációs képességeket mérő teszt” alapján végezzük. A mérésben a középső és nagycsoportos óvodások vesznek részt.

Fontos a 3-6-7 éves korú gyermekek erőnlétének fokozása, az izomerősítő és tartásjavító gyakorlatok beépítése a testnevelésbe.

A tartáshibák, gerinc- és mellkas deformitások ebben a korban csak elvétve okoznak fájdalmat.

Megfigyelhető, hogy a gyermekek fáradékonyabbak, ügyetlenebb a mozgásuk, kevésbé terhelhetők és kisebb teljesítményre képesek, mint társaik.

A szűrővizsgálat eredményei, adatai egyértelműen felhívják a megelőzés, a lehetséges korrekció fontosságára a figyelmet.

Elengedhetetlen a pedagógus folyamatos megújulásra való törekvésének ébrentartása, mely magával hozza a szemléletbeli változásokat.

A gyakorlatban való alkalmazás, a gyermekek izomerősség-mérése, fejlesztése, mérhető eredményei, fontosságának tudatosítása fontos feladat. Hiszen köztudott, hogy ha ebben az életszakaszban nem erősítjük a gyermekek izomzatát, a későbbiekben csak orvosi segítséggel javíthatók bizonyos tartáshibák.

A tervezést segítő videó anyagok elkészítése, foglalkozási tervek összeállítása, az úszás, valamint a tartásjavító elemek, a relaxáció beépítése a testnevelésbe, mind ezt a célt szolgálja.

A projekt célja, feladata

A rendszeres sporttevékenységre, testedzésre nevelés szélesítése, a test izomzatának hatékony fejlesztése.

A prevenció lényege:

Egyszerű és bonyolultabb játékos, fejlesztő gyakorlatok beépítése a mindennapos testnevelés foglalkozásokba, speciális eszközök segítségével, különböző újabb sportszerek alkalmazásával (pl.: Body-Roll, Kiegészítő torna Készlet, H-henger, különböző fajtájú félgömbök, kondicionáló termékcsalád, medicinlabda, tornabot, udvari mozgásfejlesztő játékok, stb.)

A gyermekek izomzatának erősségét, fejlődését figyelemmel kísérjük, a már említett mérőműszerrel.

A méréseket nagyon lényegesnek tartjuk, hiszen az eredmények jobban nyomon követhetők. A projektben aktívan részt vesz az ÁNTSZ és a Gyermekorvosi Szolgálat.

Prevenációs programunk alkalmazásával, sokkal egészségesebbé, cselekvőképesebbé válnak gyermekeink, és nagymértékben csökken a gerinc-megbetegedések száma.

A prevenció területei

A testnevelés megtervezésénél a pedagógusnak fokozottabban kell figyelnie a gyermekek egészségi állapotára, a gyors növekedési szakaszokra, a túlterhelésre, a mozgásszegény életmódra.

Helyes testtartás kialakítása

Ismérvei:

Fej, homlok előretekint,
Mellkas előredomborodik,
Vállak hátrahúzott helyzetben vannak,
A gerinc görbületei kiegyenlítettek,
Medence a combokat összekötő egyenesen enyhén előre dől,
A talp három ponton támaszkodik (sarokcsont, nagyujj és kisujj, lábközépcsont fején)

A helyes légzéstechnika kialakítása

Légző gyakorlatok, mozgáslégzés gyakorlatok.

A pedagógus fontos feladata megtanítani (középső – nagycsoport) kilégzéskor emelkedik a hasfal, belégzéskor süllyed.

Teljes légzés mechanikája:

- felső
- középső
- hasilégzés

Lábboltozat erősítő gyakorlatok – mezítlábas torna

A lúdtalp megelőzhető, korrigálható speciális, játékos gyakorlatokkal, megfelelő lábbelivel, mezítláb járással, puha rugalmas talajon.

Relaxáció

A relaxációs gyakorlatok alkalmazását a testnevelésben fontosnak tarjuk. Ezeket a gyakorlatokat célszerű alkalmazni minden korosztályban is. Nagyon sok egészséges gyermek sem tud könnyedén lazán mozogni.

A relaxációs gyakorlatok segítik a szív tehermentesítését, és elősegíti az egészséges testtartás kialakítását.

Korrekción torna

A prevenció projektben belül a kisebb rendellenességeket ne csak felismerni és megelőzni, hanem korrigálni is tudjuk.

Feladataink szakszerű megvalósítását óvodai gyógytestnevelő segíti.

A nevelési év elején koordinációs és erővizsgálatokat végzünk, mely vizsgálatokat kontrollként év végén is elvégezzük.

Cél: Speciális megelőzés, a kezdődő mozgásszervi elváltozásokban szenvedő, valamint a mozgásfejlődésben elmaradt gyermekekkel való foglalkozás, valamint mozgásfejlesztő gyakorlatanyaggal megelőzzük, illetve gyógyítjuk a tartó- és mozgatórendszer elváltozásait.

KIEGÉSZÍTŐ MOZGÁSTEVEKENYSÉG

A családdal való együttnevelés során különböző igények merülnek fel, a gyermekek fejlesztése érdekében, egyéb tevékenységekre, amit a pedagógus szakmai irányításával, közreműködésével végzünk.

Mivel a tevékenységek óvodán kívül is és esetleg külső személyek segítségével valósulnak meg, még következetesebbnek kell lenni, a tervezésnél, szervezésnél.

A kiegészítő mozgástevékenységek tervezése, szervezése a külső szakemberrel közösen történik.

A tervezésnél törekedni kell arra, hogy a gyermek mindvégig játéknak érezze.

A rendszeres mozgásra szoktatás is nagyon körültekintő, kitartó, türelmes, következetes munkát kíván az óvodapedagógustól, szakedzőtől.

A tevékenységek mozgásanyaga a testnevelési foglalkozás mozgásanyagában dominánsan nincs jelen - *ilyen az úszás, karate, gyermek aerobik, mini tenisz, ovifoci, korcsolya, stb.*

A kiegészítő mozgással is a gyermekek önálló tapasztalatszerző lehetőséget kapnak. A tevékenység gyakorlása során jártasak lesznek az adott mozgás terén.

Idegen környezetben is megtanulnak mozogni, viselkedni, kapcsolatot teremteni, kommunikálni.

Leginkább ajánlott az úszás, melynek teret adunk igény szerint a délelőtti időszakban.

Az úszástanulás alapja a vízszerezet kialakítása, a játékos vízhez szoktatás.

Célja: a gyermekek vízbiztonságának megteremtése. Alapvető viselkedési formák megtanulása. E tevékenységek irányítását – ha az óvodában nem biztosított a megfelelő szakember, szakedzők végzik.

Az óvodapedagógusok e munkában aktív segítők.

3. A KÖRNYEZŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezettel való ismerkedés a környezetet szerető ember személyiségformálása az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

A környezet megismerése által a gyermek elsajátítja az őt körülvevő természet, társadalom iránti odafigyelés képességét. Érzékennyé válik a társadalom iránt, így ezen kölcsönhatásban jobban érvényesül a tudatos fejlesztés.

A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek természetes élethelyzetekben, a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezetükből

Az ismeretszerzés óvodáskorban csak tevékenységrendszerbe ágyazva képzelhető el.

A tevékeny megismerés fejleszti a gyermekek értelmi képességeit, így tudnak közelíteni a fogalmi gondolkodás elemi szintjéhez mely alkalmassá teszi őket az iskolai tanulmányok befogadására.

A nevelés fontos feladat, a *szülőföld, az ott élő emberek, a helyi szokások, hagyományokhoz fűződő pozitív viszony kialakítása, a helyi néphagyományok által megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.*

A környezet megismerése más nevelési területekkel is szoros kapcsolatban van.

Lényegesek a problémamegoldó és cselekedtető feladatok a sokoldalú megfigyeltetés, a tapasztalatok gondolkodtató megbeszélése, a verbális megfogalmazás.

Lehetővé kell tenni, segíteni a gyermekek irányított és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását, alakítani a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait, az életkoruknak megfelelően.

Biztosítani számukra az alkalmat, az időt, a helyet, az eszközöket, a sokoldalú ismeretszerzésre, az élmény feldolgozására.

A tárgyakat és jelenségeket a természetes megjelenési formájukban, a természetes környezetben kell bemutatni.

Területei:

**társadalmi és természeti környezet,
formai és mennyiségi ismeretek,
környezetvédelem – környezetfejlesztés**

AZ ÉRTELMI NEVELÉS, ANYANYELV ÁPOLÁSA

Értelmi nevelés

A gyermekek kíváncsisága, érdeklődése, életkori sajátosságára építve biztosítjuk változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.

A 3 – 7 éves korú gyermekek értelmi fejlesztésének alapvető sajátosságai egyrészt spontán módon csak észlelésen alapuló ismeretszerzés, másrészt az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

Feladataink:

A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozás, a sokoldalú, több érzékszervre ható tapasztalatszerzés, a kognitív képességek: a figyelem, a megfigyelés, az emlékezet, a képzelet, a gondolkodás fejlesztése, valamint a környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése és önálló gondolkodásra nevelés.

A gyermeki kíváncsiság, tapasztalás és spontanitás mellett kiemelt jelentőségű a korszerű pedagógiai módszerek tudatos alkalmazása, melyben meghatározó a gyermeki tapasztalatszerzésen alapuló módszerek előtérbe helyezése. A kooperatív technikák gyakori alkalmazása, a differenciálás, valamint a gyermeki önkifejezést elősegítő mozgás, zene felhasználása napi rendszerességgel jelen van a fejlesztésben.

Az értelmi képességek fejlesztése átszővi az óvodai élet tevékenységrendszerét, amely az óvónő és a gyermek közös, alkotó együttműködését feltételezi.

A sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésére, a gondolkodás örömeinek átélésére, vagyis a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, célirányos bővítésére, úgy, hogy ezen keresztül fejlődjön gondolkodása, jusson el a szemléletes cselekvő szintről a logikus gondolkodásig.

Ebben a folyamatban

Egyre pontosabb a valósághű észlelés, a figyelemösszpontosításra való képesség, a valósághoz közelítő képzeleti működés, a reprodukív emlékezet, a problémamegoldó, kreatív gondolkodás, az alakuló fogalmi gondolkodás és az ismeretek gyakorlatban történő alkalmazása.

Fontos szempont a szülőkkel való partneri együttműködés, a folyamatos jelzés az értelmi nevelés folyamatában, az esetleges lemaradások kiküszöbölésére a hátrányok enyhítésére, kompenzálására.

Kommunikáció, anyanyelvi nevelés

A kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze, a szocializáció folyamatában.

Kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése, mely áthatja az óvoda egész napi életét.

Az anyanyelv fejlesztésének területei az óvodai nevelés komplexitásában:

- Szókincsbővítés
- Nyelvi kifejezőkészség
- Beszédértés
- Beszédészlelés

Az anyanyelvi fejlesztés területei szerves részei egész nevelő munkánknak, beleépül az óvodai élet mindennapjaiba, a gyerekek tevékenységein keresztül, a társakkal, óvónókkal való kapcsolatteremtésben, **beszédészlelésben** nyilvánul meg.

Az óvodai tevékenységek közötti komplexitás lehetővé teszi, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor bátran, szívesen kezdeményezzenek beszélgetést, az adott témáról, vagy spontán élményekről. **Ezáltal fejlődik nyelvi kifejezőkészségük.**

Lehetőségük nyílik a különböző nyelvi játékokban való részvételre, mely elősegíti, folyamatosan **bővíti szókincsüket.**

Ebből következik, hogy az anyanyelvi kommunikációs nevelés *elengedhetetlen feltétele a szeretetteljes, szóbeli közlést kiváltó légkör*, amelyben a beszéd és a gondolkodás egymást szorosan átölelve mindig jelen van. A beszéd és gondolkodás kapcsolatában nagy jelentőségű **a beszédértés, a szómagyarázat.**

A gyermekek fejlesztését a logopédus tevékenysége segíti elő, kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében.

Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek iskolai képességeinek megalapozásához, elősegíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózásának lehetőségét.

TANULÁS

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, magába foglalja a képességek, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést.

A tanulás az óvodai élet egészében jelen lévő, nagyrészt utánpótláson alapuló, spontán tevékenységi forma – amely a gyermekek teljes személyiségét fejlesztve – komplex módon, felkészíti őket arra, hogy képesek legyenek befogadni az iskolai tanulmányokat.

Az óvodai nevelés feladata

Fejlessze ki a gyermekben a tanulás képességét, alapozza meg a tanulást, mint tevékenységet, előzze meg az egyéb részképesség zavarok kialakulását.

A tanulási folyamatokat átszövi a kezdeményezések közötti komplexitás, az átjárhatóság, mely egyre magasabb szintű együttműködést, gondolkodást igényel, így válik alkalmassá a gyermek a problémamegoldó, önálló gondolkodása.

A tanulási képességekben akadályozott, részképességekben fejlesztésre szoruló gyermekek kiszűrését az óvodában a fejlesztőpedagógus végzi., kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében.

A részképesség zavaros gyermekek kiscsoportos egyéni fejlesztésben vesznek részt, vagy a saját csoportban egyéni fejlesztési terv alapján korrekcióban részesülnek.

Óvoda- Iskola átmenet támogatása

Intézményi szintű tevékenységek.

- Fejlesztő Team működése
- Iskolák bemutatkozása- Szülői Fórum
- Fogadóóra

A fent leírt célok elérése érdekében partneri együttműködést alakítunk ki az iskolával, társintézményekkel.

Társintézményi szintű tevékenységek:

- Szakszolgálatok igénybevétele
- Iskolával átmenetet elősegítő programok működtetése
- Esetmegbeszélés, szakmai műhely, mérés
- Gyermekek fejlődésének után követése

Az iskolára érett gyermek jellemzői

- *Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél:* gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- *Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről,* tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- *Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,* képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

KÖRNYEZŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, VÉDELME – PROJEKT

„Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlásával, vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések is, akiket életük végéig hevít.”

Óvodáskorban alapozzuk meg a gyermekek természet iránti vonzódását. Ezért programunkban kiemelt jelentőségű szerepet kap az óvodapedagógusok fejlesztőmunkájában a természeti és az épített környezet értékeinek megismertetése, megszerettetése és védelme. A környezet megismerésére nevelés az óvodai élet minden percében jelen van.

A gyermek, míg éli mindennapi életét – játszik, beszél, mozog, étkezik, alszik – a személyét átfogó környezetében alakul érzelmi, viselkedési értékrendje, megismerési, cselekvési, döntési, együttműködési képességei.

Feladatunk a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő *pozitív szokásrendszerek* kialakítása a természeti és társadalmi környezetben, valamint a *pozitív attitűdök* ébresztése az élővilág, az igényes környezet kialakítása és megőrzése iránt.

Az óvodában mindenkor folytonossággal jelenlévő tevékenységi forma a környezet megismerésére nevelés.

Feladatunk, hogy gazdag tevékenységrendszerbe ágyazzuk az ismeretek átadását. Ezáltal minél sokoldalúbb, minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzésre, élményszerű átélésre adunk lehetőséget a gyermekeknek. Az óvodapedagógusok által *tervezettek* mellett, mindig figyelembe kell venni a gyermek érdeklődéséből adódó *spontán* lehetőségeket is.

Az óvodapedagógus igyekszik az összefüggéseket, változásokat megértetni. *A megfelelő ismeretekhez csak akkor jutnak a gyermekek, ha a természetes környezetben figyelnek meg mindent.* Tapasztalják, hogy részei vagyunk a természetnek, s annak megóvása saját érdekünkben is történik. Így érhető csak el, hogy olyan nemzedék növekedjen fel, amely tenni is képes lesz környezete védelmében.

A gyermekek az őket körülvevő világot *személyesen megtapasztalják*, megismerik a természethez tartozás élményét. A szerepek, a magatartási formák megtanulása, a viselkedési és az életviteli formák kialakítása, gyakoroltatása, az értékek felismerése, a fogalmak tisztázása, tudatos, felelősségteljes cselekvések kialakítása a környezet védelme érdekében, mind fontos tényezői a gyermekek személyiségformálásában, a *környezettudatos magatartásforma* kialakításának.

Projektünk lehetőséget ad arra, hogy a gyerekeket megismertessük nemzeti kultúránk értékeivel, néphagyományaink kincseivel. Ezáltal olyan néphagyományokat, népszokásokat, amelyek a városi gyerekek számára is élvezhetőek, élményt nyújtóak lehetnek.

Természeti változások megfigyelése

Környezeti nevelés

Fő területei:

Külső természeti környezet

Itt elsősorban az élet tiszteletét, szeretetét kell átadnunk a gyermekeknek. A minden élőlény iránti szeretet, tisztelet, törődés kialakítása az elsődleges cél.

Belső természeti környezet

Ez az egészséges életmódkultúra tárgykörét foglalja magába. Az egészséges életmód szokásait is ki kell alakítani.

Belső épített környezet

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek *lelki*, azaz mentálhigiénés egészségére is. Cél a pozitív attitűdökkel rendelkező, kiegyensúlyozott gyermek nevelése.

Külső épített környezet

Külső épített környezeten az ember alkotta dolgokat értjük. Az óvoda közvetlen környezetét nem tudjuk megváltoztatni, de az óvodát, az óvoda helyiségeit, udvarát tudatosan alakíthatjuk, szépíthetjük. Igyekezünk maradandó értékeket közvetíteni, hogy a gyermekek maguk is igényessé váljanak saját környezetük iránt.

Minél több lehetőséget próbálunk teremteni arra, hogy természetes környezetben tudják nyomon követni a gyermekek a természet változásait. Ezért igyekezünk minél több *kirándulást, sétát* szervezni gyermekeink számára.

Nagyon fontos a természet, a növények, az állatok védelme, gondozása. Ezért a csoportszobákban természetsarkot alakítottunk ki, amely lehetőséget ad arra, hogy testközelből ismerjék meg a gyerekek az élővilágot. A természetsarok lehetőséget ad a kísérletezésre, megfigyelések végzésére mind a négy fő területen.

Megfigyeljük a különböző hőhatásokat (hideg – meleg), fénnyhatásokat (világosság – sötétség) és ezek következményeit az élővilágra.

Megvizsgáljuk az emberek életmódbeli alkalmazkodását (építkezési szokások, fűtés, villany, világítás, öltözködés, étkezési kultúra) az őt körülvevő természethez.

Mindezekben elsődleges szempont a gyermekek cselekvő részvétele életkornak, fejlettségének megfelelően.

Természet védelme

Az óvodai környezet megismerésére nevelés fontos feladata, hogy tudatosítsa a gyermekekben: saját életterük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Életkoruknak megfelelően fel kell hívnunk figyelmüket az emberi tevékenység káros hatásaira, s arra, hogy ez ellen fel kell lépni. Ezért az a dolgunk, hogy már a kicsi gyermekeket neveljük úgy, hogy eszükkel értsék, szívükkel érezzék ennek fontosságát.

Nagy figyelmet fordítunk az úgynevezett „zöld napok” megünneplésére. Ezekkel igyekszünk felhívni a gyermekek figyelmét az élő és élettelen környezeti tényezők szerepére. Az ünnepekre való felkészülés, a várakozás mind fogékonyabbá teszik a gyermekeket az értékek védelme, szeretete iránt.

A víz Világnapja – március

Elsődleges tudatosítani a gyermekekben a természet védelmének, a víz tisztaságának fontosságát. Fontos felhívni figyelmüket a pazarló életmódra, s ezek hatására a vízkészletre.

A folyóvíz megfigyelése (tisztá, zavaros, áttetsző)

Kísérletek: üvegedénybe összehasonlítás a szennyezett víz káros hatása az élőlényekre.

Föld Napja – április

Az óvoda kertjében lévő fák, bokrok gondozása, száraz faágak levágása, fatörzsek tisztítása, fönnyírás, locsolás, gyomtalanítás.

Zöldnövények, virágok ültetése folyamatos feladat. Ezáltal is gondoskodunk a levegő tisztaságának védelméről.

Hagyományá vált, hogy a szülőkkel közösen udvarszépítési napot szervezünk.

Kirándulások, séták alkalmával gyógynövényeket – őszi terményeket gyűjtünk, amelyek hasznosítása az érzelmi, tudati nevelést gazdagítja.

Növényhatározó zsebkönyvek alkalmazása a nevelésben.

Madarak és fák napja – május

Közvetlen környezetünkben fészkelő madarak viselkedésének – galamb, fecske, veréb, varjú – megfigyelése, a tavaszi és őszi madárvonulás szemmel követése. Az óvoda udvarán a csoportok madáretetőket helyeztünk el, amelybe eleséget helyezünk ki a téli hónapokban. A gyerekeknek megtanítjuk a folyamatos táplálékpótlás fontosságát.

A levegő, a növények védelme

Az egészséges életmódkultúra megalapozásában a levegőnek, a növények védelmének is kiemelt szerepe van.

Megfigyelhetjük az utcai járművek füstjét, a kéményből származó kormot és az utca tisztaságát.

Takarítás napja – szeptember

Ilyenkor rendbe tesszük az óvoda udvarát, közvetlen környezetünket. Azonban igyekszünk nem csak ezen a napon vigyázni a tisztaságra. Kirándulások, séták során a szemetet tasakokba gyűjtjük, a hulladékot az úton elhelyezett tárolókba tesszük.

Kerületünkben megindult a szelektív hulladékgyűjtés és több helyen gyűjtőládákat helyeztek el. Lehetőségeinkhez mérten mi is részt kívánunk venni a szelektív gyűjtésben

Állatvilág védelme – október

A gyermekek fejlesztésében fontos mozzanat az állatokkal való kapcsolat. A gyermeki világhoz közel áll az állatok szeretete, gondozása.

Ebből kiindulva az óvodapedagógus feladata az, hogy a gyermekekkel közösen tevékenykedve minél több lehetőséget biztosítson az élőlényekkel kapcsolatos élmények szerzésére.

Kertünkben előforduló ízeltlábúak – pók, méh, katica, hangya, verőköltő bodobács – megfigyelése, védelme, a természetben elfoglalt helyük és szerepük megismerése szintén fontos része a környezeti nevelésnek.

Állatvilággal kapcsolatos ismeretterjesztő könyvek beszerzése.

A „zöld ünnepek mellett számos a néphagyományokból származó jeles napot is számon tartunk, melyeket szimbolikusan jelzünk a gyermekek felé.

- Luca (december 13.): Luca napi búza ültetése,
- Gyertyaszentelő nap (február 2.): medve időjósító nap,
- Sándor, József, Benedek (Március 18. – 20.): meleghezó nap

Természetesen csoportonként változó, hogy mely jeles napok, milyen módon kerülnek megünneplésre.

MESE- VERS

A mesék, versek a hagyományok érzelmi melegséget hozzák közel a gyermekekhez. Nagyon fontos szerepe van a gyermekek fejlesztésében.

A mese és a vers a gyermek anyanyelvi nevelésének és érzelmi biztonságának segítő eszköze, formálja világlátását, emberi kapcsolatokra nevel.

A többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt *mondókák*, *dúdolók*, *versek* a gyermekeknek érzéki, érzelmi értékeket adnak.

A gyermekeket a *versek ritmusa*, *zeneisége* ragadja meg, majd később a vers hangulati színezet is hatást gyakorol rájuk.

A magyar gyermekköltészet és a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre, a népi mesének erkölcsi tartalma van, belső élményeket közvetít.

A mese alkalmas arra, hogy bemutassa a külvilág és az ember belső világa közötti kapcsolatot.

Életkorilag megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának, hatást gyakorol a *gyermeki szorongások feloldására*, a problémák megoldásának jó eszköze.

A csodák világa közel áll a gyerek felfogásmódjához, óvodáskor végére tudatosul benne, hogy ez nem valóság.

A gyermek a mindennapi életről szóló meséket, állatmeséket rövid történetekkel vezeti a bonyolultabb népmesék képi világához.

Az óvodapedagógusnak számtalan lehetősége adódik arra, hogy a gyermekekkel mesét mondjanak, képeskönyvet nézegessenek, verseljenek.

A mese-vers tartalmát tekintve szorosan kapcsolódjon a környezet jelenségeihez, a természethez, és a társadalomhoz. Mindennap eseményei átfogják azokat a helyi körülményeket amelyek tükrözik a népi hagyományokat és a hétköznapiakat ünnepipé varázsolják, hagyománnyá, szokássá alakítják.

Az óvodapedagógus az irodalmi kezdeményezésekhez kapcsolódó *bábfigurákkal* és egyéb sokszínű kellékekkel teremtett játékszituációkba kapcsolja be a gyermekeket. Eljátsszák a hallottakat, megszemélyesítik a mese szereplőit. Épít a gyermekek kreatív gondolkodására, önmegvalósítási törekvéseire.

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

FORMAI ÉS MENNYISÉGI ISMERETEK

A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival lehetőséget teremt, a *matematikai tartalmú tevékenység nevelésére*.

Fegyelmezett gondolkodásra, a felfedeztetésre, az ötletes megoldások keresésére nevel. A tevékenységek kereti között a gyermekek az őket körülvevő valóságos világ matematikájának összefüggéseit, ismerik meg.

A matematika tartalom az óvodai életben mindent átfog, áthat, és *állandóan jelen van a tevékenységekben*.

Megtalálható a játékokban, (építő, dramatikus, mozgásos, szellemi),
a mese-versben (szereplők száma, tulajdonságaik, stb.),
a rajzolás, - mintázás, - kézimunka jellegű tevékenységekben (eszközök mennyisége, nagysága, formája, stb.),
az ének-zenei nevelésben (mondóka, játék, mozgás),
a környezet megismerésére nevelésben.

A fejlesztési lehetőségek meghatározásánál a gyermekek fejlettsége az irányadó.

Az óvodapedagógus közvetve irányítja, vagy részvevőként segíti a probléma megoldást.

A tervezés az egyénre összpontosít, és azok között is differenciál.

Az adott téma játékos foglalkozása addig tart ameddig azt a csoport és az egyének érdeklődése, fejlettsége lehetővé teszi.

Az érzelmi kötődés, mely az óvodai élet egyik eleme, segíti a gyermek környezetéből szerzett tapasztalatainak feldolgozását és fejleszti értelmi fejlődését.

ÉNEK – ZENE

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek zenei anyanyelvének megalapozását szolgálja.

Az óvodai zenei nevelés hangsúlyozottan szolgálja feladatainkat.

A zene esztétikum, rend, szükséglet, az egyént és a közösséget fejlesztő hatás együttese.

A gyermekek személyiségük kibontakoztatásának egyik fontos eszköze zenei képességeik fejlesztése.

A zenei anyanyelv az óvodáskorú gyermekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége.

Az éneklés, zenélés felkelti a gyermekek érdeklődését, *formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.*

A gyermekek számára alkalmas mondókák, dalos játékok, eltáncolt dallamok és zenehallgatásra szánt dalok, átszövik a teljes nevelési folyamatot.

Önálló helyet foglalnak el a tanulás területén. A különböző nevelési területekhez, koncentrikusan kapcsolódnak.

Fontos, hogy a zenei nevelés minél korábban kezdődjön. A zenei nevelésben elsőbbsége az emberi hangnak, az éneklésnek van.

Ehhez kapcsolódik a természetes mozgás, amely a gyermekek mondókáit, dalait kíséri.

A mondókázás, éneklés, zenélés nem kötődik konkrét időpontokhoz és mozgásokhoz. Akkor jelenik meg, amikor a gyermekeket valami erre motiválja.

Az ének-zenei nevelés anyaga a magyar népi mondókák és dalok mellett más népek dalait is felöleli.

A zenehallgatás során találkozhatnak a gyermekek néhány klasszikus és értékesnek tartott modern zenei alkotással is.

A mondókákat, énekeket felidézheti egy tárgy, egy eszköz, egy esemény, amely így tényezővé válhat.

A dalokhoz kapcsolódó mozgások, játékok nem mindig ugyanazok.

Változtathatnak rajta a *gyermekek* úgy, ahogy akarják, *improvizálhatnak is.* Minden, ami a gyermekek környezetében történik ismétlésre, néhány perces éneklésre, vagy éppen zenehallgatásra készíthet.

Bizonyos énekes játékok a kapcsolatfelvétel és együttműködés szempontjából fontossá válhatnak. A társak érintése, az *egymásra figyelés*, a *közös tapsolás az összetartozás érzését* erősítik.

A gyermekek *ritmusérzékét* fejlesztik a különböző mozgások, táncok, mely önkéntelenül is a népi motívumok felhasználására ösztönöznek.

A figyelem és az emlékezet a ritmus, és dallamvisszhanggal, dallambújtatással, különböző mozgások megfigyelésével, utánzásával fejlődik.

Az improvizációs játékok – ritmus, dallamképlet kialakítása- közben fejlődik zenei kreativitásuk, kielégül önmegvalósítási vágyuk.

A *zenei önkifejezés eszközei*, a zenélés „szerszámai” már *óvodás korban nagy hatással vannak a gyermekekre*. Különösen az általuk készített, hangszerek nyújtanak igazi zenei sikerélményt. Így célunk, a természet adta anyagok és a gyermeki fantázia felhasználásával minél érdekesebb „hangszerek” készítése, használata.

RAJZOLÁS – MINTÁZÁS – KÉZIMUNKA

Az alkotótevékenységek iránti érzelmi kapcsolat már kisgyermekkorban megnyilvánul. A fejlődés során egyre gazdagabb a gyermekek szín – és formavilága. Az óvodai nevelésben sokszínű tevékenységet biztosítunk számukra.

A rajzolás – festés – kézimunka, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés, fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A rajzolás, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek megvalósításában az óvodapedagógusnak a tervezésnél, szervezésnél törekedni kell arra, hogy a gyermekek *képi, plasztikai kifejezőképességét* (különböző technikai megoldásokkal), komponáló, rendező, *térbeli tájékozódó* képességét, élmény, és *fantáziavilágát, képi formában történő kifejezését*, téri, formai színeképzetét, esztétikai érzékenységét, *igényességét*, képi gondolkodását fejlessze.

A tevékenység irányításában érvényesülnie kell, az egyéni bánásmódnak, a *differenciálásnak, a fokozatosságának, a komplexitásának, a szabadon választhatóságának.*

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret az óvodapedagógus.

Gyakorlás közben fejlődik a gyermekek finommotorikus mozgása, a megfigyelő, problémamegoldó képessége, rész-egész viszonyának megértése, a térbeli tájékozódás, a háromdimenziós látásmód alakulása.

Az óvodai környezet esztétikája, a természetes anyagok sokoldalú felhasználása segíti a gyermekek esztétikai érzékenységét, és környezetük iránti igényességének kialakítását.

A kézimunka jellegű tevékenységek

- Anyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztika, építés.

- A színes formák *vágása, tépése* is eszközei a kéz ügyesség, a forma és szín ismeret fejlesztésének, a különféle formák, alakok és színek közötti tájékozódásnak.

- Az egyszerű *népművészeti* motívumok, *technikák* alkalmazásával a *sajátos szín és formavilágot ismertetik* meg a gyermekekkel.

-A legváltozatosabb eszközökből a gyerekek különféle építései, a tárgyak és részek közötti összefüggéseket, külön-külön használatosakból egy új keletkezésének a lehetőségét és mindezek megértését valósítják meg.

- Ehhez *szükségesek, az élmények, a fantázia fejlesztése, a hely biztosítása, az idő, a mindennapi tevékenység során a jó minőségű eszközök.*

A GYERMEKEK FEJLETTSÉGI SZINTJÉNEK MUTATÓI ÓVODÁKOR VÉGÉRE

A természetes *érési folyamat* és az együttes családi – óvodai *fejlesztő, nevelő munka* hatására, az óvodai élet folyamatában, a gyermekek fokról fokra *magasabb fejlettségi szintre jutnak*, elérve végül azt a szintet, *amely optimális kiindulópontja az iskolai tanulmányok befogadására.*

A sikeres iskolai tanuláshoz meghatározott fejlettségi szintre kell a gyermekeknek eljutni.

Testi fejlettség, mozgás

Az egészséges fejlődő gyermeknél hat – hétéves korra megtörténik az első alakváltozás, a testarányok eltolódnak, megkezdődik a fogváltás.

A megtanult *mozgások* tökéletesebbek, *összerendezettebbek* lesznek, jellemző a mozgáskombinációk megjelenése. Erőteljesen *fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.*

Mozgását, viselkedését, testi szükségletének kielégítését szándékosan irányítani képes.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett a helyzetfelismerés, a *döntési, az alkalmazkodó képesség, a személyiség, akarati tényezőinek alakulása is fejlődik*

A lelki egészség értelmi fejlettség

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll a iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

A gyermekek érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett, a közvetlen felidézés és *szándékos bevésés és felidézés is jelen van. Jelentősen megnő a megőrzés időtartama.*

A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek *összefüggően, érthetően, tisztán beszél*, az életkornak megfelelő hangsúllyal és tempóban.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Szocializáció

Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt.

A szociálisan érett gyermeknél megalapozott a feladattudat, a feladattartás, az önállóság egészséges önérvényesítés, *önfegyelem*.

Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Önmagáról és környezetéről alapvető ismeretekkel rendelkezik: név, lakcím, szülei foglalkozását tudja, felismeri a napszakokat, ismeri a közlekedés elemi szabályait, felismeri az időjárás és öltözködés összefüggéseit, ismeri a környezetét, az ott élő növényeket, állatokat.

Bátran kommunikál a felnőttekkel és társaikkal. Minden helyzetben képes megértetni magát.

Tisztán, érthetően, választékosan beszélnek. *Aktív szókincsük gazdag.* Értik és használják a különféle metakommunikációs jelzéseket.

A sokmozgásos tevékenységek ennek fejlődéséhez nagymértékben hozzájárulnak.

A testileg – lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek szociálisan is készen áll az iskolai életre.

Egyéni fejlődési lap

A gyermekek egyéni fejlődését az óvodába kerüléstől folyamatos figyelem kíséri.

Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést végzünk, mely alapjául szolgál a fejlesztésnek.

- *Anamnézis lap*
- *Személyiségfejlődési napló*
- *Fogadó óra tapasztalatairól készült feljegyzés*

Az egyéni fejlődési lap a gyermek fejlettségi összetevőit, szocializációját, mentális és emocionális érését, valamint a fejlesztési tapasztalatokat tartalmazza. Ennek módszertani háttere a Horváth – Dubecz féle felmérő lap.

Szülőkel való kapcsolattartás, együttműködés

Az óvoda alapelve személyes kapcsolat alakítása minden szülővel, melyben a kölcsönös tisztelet, elfogadás dominál a gyermekek jobb megismerése, fejlesztése érdekében. Közvetlen kapcsolat kialakítása, a partnerközpontú működés. Évente végzünk szülői elégedettségmérést a MIP eljárásrendje szerint a hatékonyság fokozása érdekében.

- a gyermekek mindenk felett álló érdekeinek érvényesítése, egyénre szabott beszoktatásának biztosítása,
- a másság elfogadása-, vallási, világnézeti vagy más meggyőződés – tiszteletben tartása,
- a gyermeket az óvodában hátrányos megkülönböztetés nem érheti!
- fogadóóra, fórum, értekezlet biztosítása a szülők számára, nevelési elvek egyeztetése, értékrendek kialakítása.
- Rendszeres napi, heti tájékoztatás - fogadó óra keretében - a gyermekek fejlődéséről, egyéni fejlődési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülői részvétel biztosítása –nyílt nap.
- Szülői közösségek alakítása, rendezvények, családi programok szervezése.

A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKET, A NEVELÉST SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

A helyi óvodai programban kitűzött célok, és feladatok megvalósításához elengedhetetlenül szükségesek a gyermeki tevékenységeket fejlesztő eszközök.

Játéktevékenységet segítő eszközök:

A *játék*, mint az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A *játékszer* játékeszközzé, funkciója által válik, vagyis azáltal, hogy a gyermek játéka során alkalmazza.

A játékeszközök és a játékszerek egyaránt a játékot szolgálják.

Játékszerek nagyon sokfélék és változatosak lehetnek, kész játékszerek, félkész játékszerek (építőelemek, különféle anyagok, amelyből eszközt készít), mindennapi élet egyes használati tárgyai. Ezek a gyakorló, mozgásos, dramatikus, szerep (utánzásos) építő, szellemi, népi játékok segítői.

A gyermeki tevékenységet közvetlenül segítő eszközök:

Mozgástevékenységet segítő: megfelelő méretű torna és kéziszerk, *különböző mozgásfejlesztő udvari és termi eszközök.*

Egyéb tevékenységet segítő, a fejlesztés tartalmi eszközei:

mese – vers,
festés – mintázás – kézimunka,
ének – zene,
környezet megismerése,
környezet téri-formai-mennyiségi megismerése,
munka jellegű tevékenységeket szolgálják.

A gondosan megválasztott és a rendelkezésre álló eszközök hatékonyak, segítik a gyermek személyiségének fejlődését a tevékenységek sokoldalú, sokszínű végzésével.

Az óvoda által a gyermekek számára biztosítható még minden olyan eszköz, amit az intézmény lehetőségei megengednek. A helyi óvodai program eszközszerét a helyi program melléklete részletesen tartalmazza.

GYERMEKVÉDELEM

Elsődleges célunk, hogy a *gyermek*ek biztonságban érezzék magukat óvodánkban.

Az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi felelősök, és az óvodapedagógusok összehangolt munkája teremti meg a feltételeket, melyek a gyermekek mindenek felett álló érdekeit szem előtt tartva biztosítják és védik a gyermekek jogai az esélyegyenlőségi törvényben megfogalmazottak szerint.

Arra törekszünk, hogy a nehéz helyzetben élő családokat megismerjük, és segítsük. Az intézmény anyagi lehetőségein belül, a rászorultság fokát és mikéntjét figyelembe véve, differenciáltan, de méltányosan, a gyermek számára legkedvezőbb módon történő a döntéshozattal, **figyelembe véve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét.**

Az előzetes javaslattétel és véleményezés *minden pedagógus* feladata - a család erőforrásainak feltárása

Gyermekvédelmi feladatok:

- az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl ügyelünk a gyermekbalesetek megelőzésére,
- **rendszeres egészségügyi szűrő vizsgálatok regisztrálása: fogászati, szemészeti, fülészeti, ortopédiai szűrések kezdeményezése, biztosítása,**
- **a fejlődést hátráltató tényezők feltárása a családban, kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodáztatása terén.**
- **a szociális helyzete miatt hátrányos illetve veszélyeztetett gyermekek segítése a gyermekétkeztetési hozzájárulással, gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruha, játék, könyv gyűjtése, adományozása, kölcsönzése) Kirándulások szervezése, rendezvények látogatása**
- **A szociális ellátó rendszerrel aktív együttműködés (gyermekszegénység hátrányainak kompenzálása)**
- a gyermekekkel kapcsolatos adatvédelem, titoktartási kötelezettség betartása,
- ügyintézési tanácsokkal a szülők segítése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás a szülők számára
- **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek regisztrálása,**
- veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele,
- **fogyatékkal élő gyermekek kiszűrése,**
- az egyszülős családban nevelkedők létszámának megállapítása,
- **családlátogatás a csoportos óvodapedagógussal közösen,**
- **kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel,**
- szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés

A gyermekvédelem belső kapcsolatai:

- A vezető óvónő felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, valamint biztosítja a szükséges feltételeket, kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében
- A vezető javaslatot tehet és dönthet a törvényben foglaltak alapján a kedvezményes ellátásról a rászorulóknak számára.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési – intézkedési tervekről az óvodavezetőnek a gyermekvédelmi felelősök rendszeres tájékoztatást nyújtanak.
- A nyilvántartásba vett gyermekek óvodapedagógusaival rendszeres munkakapcsolatban tájékoztatjuk egymást az esetleges változásokról.
- Az anyagi okból veszélyeztetettek felmérése érdekében a csoport óvodapedagógusai – illetve a szülők jelzéseit vesszük figyelembe.

A gyermekvédelem külső kapcsolatai:

- Gyermekjóléti szolgálat, Családsegítő Központ
- Nevelési Tanácsadó
- Egészségügyi Szakszolgálat
- Védőnő
- Bölcsőde
- Iskolai gyermekvédelmi felelős
- Önkormányzat: gyermek- és ifjúságvédelmi szakreferens
- Bűnmegelőzési Centrum
- Roma Kisebbségi Önkormányzat

A családok szociális hátrányainak, és az egyéb a gyermeket érintő nehéz helyzetek feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzéseire alapozunk.

A megoldáskeresés érdekében a fent említett képviselői szervekkel felvesszük a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk segítséget a szülőknek.

- Gyermekjóléti, Családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatás, szakszolgálatok
- Civil szervezetek

AZ ÓVODAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

Az intézményértékelés az óvodában folyó minden tevékenységre, területre kiterjed, így az óvoda közvetlen környezetének a nevelés, a tanulás szempontjából fontos adottságaira, jellemzőire, és eredményeire is.

Az intézmény mérési- értékelési rendszerét a Horváth- Dubecz módszertani program alapján végezzük.

Mérési- Értékelési területek:

- 1. Nevelő - oktató tevékenység hatékonyságának mérése**
  - Pedagógiai – nevelési program bevalási vizsgálatának mérése és értékelése
  - Pedagógus munkakörben foglalkoztatottak teljesítményértékelése
  - Dolgozók teljesítményértékelése
- 2. Vezetők és vezetői feladatokat ellátók teljesítményértékelése**
- 3. Intézményi Önértékelés**
  - Szervezeti kultúra
  - Folyamatok szabályozottsága
  - Folyamatos fejlesztés alkalmazása

A mérés - értékelési eljárásrendet az Intézményi Minőségirányítási Program (MIP) tartalmazza.

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODAI

NEVELÉSI PROGRAM

Baross Ovi – Kindergarten Baross
1201. Budapest, Baross utca 79-81.

Tel: 283-0388 Tel/Fax: 283-3625
Email: baross@enternet.hu
Honlap: www.barossovi.hu

Az óvoda neve: *Baross Ovi – Kindergarten Baross Óvoda*
Az óvoda címe: *1201. Budapest, Baross u. 79-81.
Német nemzetiségi Csoportok*

Az óvoda fenntartója: *Pesterzsébet Önkormányzata*

Az óvoda okiratának száma:

Az óvoda telefonszáma: *289-03-90
283-36-25 Fax
baross@enternet.hu Email*

Az óvoda vezetője, a projekt benyújtója: *Bélteczkyné Szende Hilda
Óvodavezető*

A projekt összeállításában részt vett: *Lászlóné Ammer Klára
MIP Team vezető, Német Nemzetiségi munkaközösség-vezető*

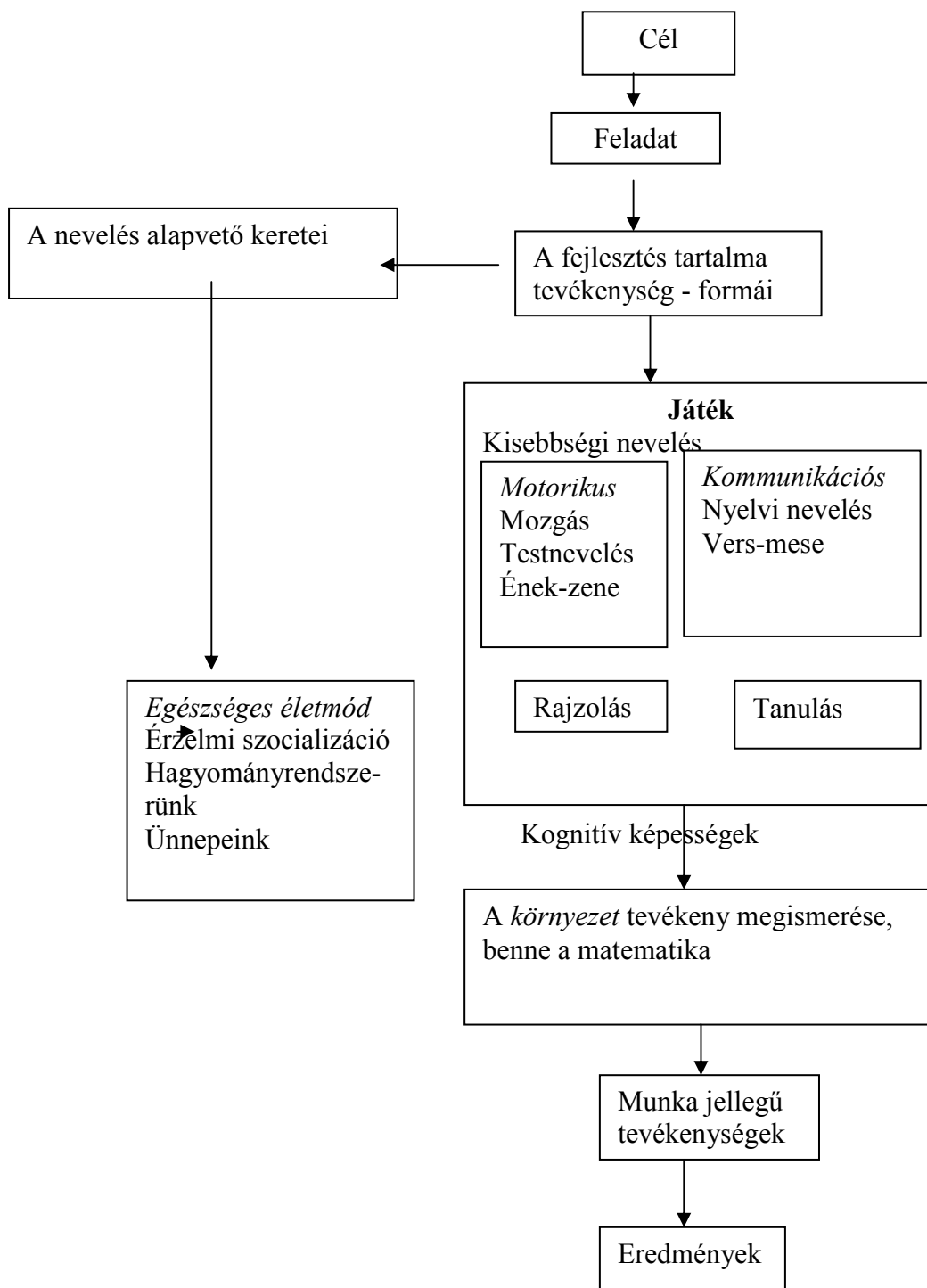

TARTALOMJEGYZÉK

<i>A PROGRAM RENDSZERÁBRÁJA</i>	<i>59 oldal</i>
<i>ELŐSZÓ</i>	<i>60 oldal</i>
<i>KÜLDETÉSNYILATKOZAT</i>	<i>61 oldal</i>
<i>NÉMET NEMZETISÉGI NEVEVLÉS CÉLJA, FELADATA</i>	<i>62 oldal</i>
<i>NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODAI ÉLET TERVEZÉSE</i>	<i>63 oldal</i>
<i>A NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS RENDSZERE</i>	<i>68 oldal</i>
<i>ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI</i>	<i>69 oldal</i>
<i>SZEMÉLYI FELTÉTELEK</i>	<i>75 oldal</i>
<i>TÖRVÉNYI HÁTTÉR</i>	<i>76. oldal</i>
<i>IRODALOMJEGYZÉK</i>	<i>77 oldal</i>
<i>NÉMET IRODALOMJEGYZÉK</i>	<i>79. oldal</i>
<i>ÉRVÉNYESSÉG</i>	<i>80. oldal</i>
<i>ZÁRADÉK</i>	<i>81. oldal</i>

A PROGRAM RENDSZERÁBRÁJA

ELŐSZÓ

Az 1993. Évi LXXVII. Törvény VI. fejezete – a nemzetiségi és etnikai kisebbségek jogairól szóló adta a lehetőséget, mely a kisebbségek *Művelődési és Oktatási Önigazgatásáról* intézkedett.

A nemzetiségek közoktatása része a magyar közoktatás rendszerének.

1995-ben megalakult a *Német Kisebbségi Önkormányzat* Pesterzsébeten, mely *első feladatának tekintette a német nemzetiségi nevelés – oktatás beindítását.*

A német kisebbség sajátos helyzetéből adódóan nem könnyű az óvodai nevelés helyzete, hiszen a családok otthon már nem beszélnek a nyelvet, Pesterzsébeten kevés hagyomány maradt fenn, így a kétnyelvű nevelés szinte teljes egészében az óvodára marad.

Reméljük, hogy a német nemzetiségi nevelésünkkel, a hagyományok felkutatásával, eddigi eredményeinkkel folytatódik és kiszélesedik az a folyamat, mely a kerület és a Dél-pesti Régió kulturális életét színesebbé teszi.

K Ü L D E T É S N Y I L A T K O Z A T

Az óvoda nyitott, fontosnak tartjuk a családokkal való partneri kapcsolatot, a szülőkkel való együttgondolkodást.

Nagy odafigyeléssel fordulunk a német nép nyelvének és kultúrájának megismerése felé, a helyi német kisebbség hagyományteremtő, hagyományőrző rendezvényeit folyamatosan látogatjuk. Ezen a területen a gyűjtőmunkát folytatjuk.

A kétnyelvű nevelés helyi programjának cél, - feladat, - és tartalomrendszere az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei (32/1997. (XI.5.) MKM rendeletére, valamint a Helyi Nevelési Program (JEK) alapelveire épül, melyben kiemelten érvényesülnek az esélyegyenlőségi törvény rendelkezései.

Fő szempont nevelőmunkánkban a **gyermekközpontúság.**

Az eltérő gyermeki adottságok, a másság figyelembevétele – az integráció megvalósítása kiemelt szempont a gyermekek nevelésében.

A gyermek, mint fejlődő személyiségnek fejlődését meghatározzák a genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások.

Előzmények

Óvodánk a német nemzetiségi nevelést a játékos nyelvtanítás hagyományos alapjaira építve fejlesztette ki.

A nyelvtanításnak, az idegen nyelvvel való játékos ismerkedésnek, megalapozott két évtizedre visszanyúló hagyományai vannak az intézményben.

1977-től kezdődően gyakorlat volt az idegen nyelven keresztül történő ismerkedés más népek kultúrájával, játékaival, dalaival, verseivel, hagyományaival, a 3 – 7 éves korosztály életkori sajátosságainak megfelelően.

A német nemzetiségi nevelés megkezdését a pesterzsébeti környezeti – társadalmi igények szükségletei hozták létre, mely találkozott a terület iránt érdeklődő, illetve megfelelő német nyelvi ismeretekkel rendelkező pedagógusok fejlesztési igényeivel.

A fenti tényezők hatására a szakmai, törvényességi szempontok számbavétele után, 1996. szeptemberében két német nemzetiségi csoportot indítottunk be óvodánkban.

Az Uniós követelményeknek megfelelően 2003-ban létrehoztuk a Német Nemzetiségi Óvodák Dél-pesti Régióját.

A NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

Célja

Óvodánk helyi nevelési programjában megfogalmazott célokon túl, *az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és **egyéni fejlettségi szintjének megfelelően**, a német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, ápolása, a hagyományok felkutatása, megteremtése és átörökítése.*

A gyermekeket az óvodai nevelési folyamatban sokoldalú képességfejlesztéssel a német nyelvű szituatív beszédig eljuttatni.

Feladata

Az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése egy egészséges életkultúra megalapozásával, az érzelmi nevelés szocializáció biztosításával, valamint az **értelmi fejlesztés differenciált megvalósításával**, a *kétnyelvűség speciális képességeit erősíteni.*

Kiemelt feladatok

A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének megfelelően biztosítani a játékos, élményszerű német nyelvű ismeretnyújtást,

a német nyelvi tapasztalatok segítsék az anyanyelv fontosságának tudatosítását, a nyelvhasználati módok fejlődését.

A gyermekek biztonsággal, örömmel használják mindkét nyelvet különböző játékszituációkban, társas kapcsolatokban és élethelyzetekben.

Kutatjuk és ápoljuk a hagyományokat, a családban élő szokásokat.

Gyűjtőmunkánk a szülőkkel, a családokkal szoros kapcsolattartást igényel.

A német nyelv a mindennapi életben történő rendszeres alkalmazása, használata alapozza meg, hogy képessé váljanak a gyermekek a német nemzetiségi iskola feladatainak elvégzésére, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében.

A NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODAI ÉLET TERVEZÉSE

Tervező tevékenység

A gyermekek óvodai életét, céltudatosan alakítjuk.

A tevékenységekhez biztosítani kell a *folyamatosságot, a ciklikusságot, megfelelő időkereteket és tartalmakat.*

Tudatos tervezőmunkára van szükség, hogy minden gyermeket az adottságainak és képességeinek megfelelően készítsen fel a kétnyelvű életmódra..

A tervezést a szervezés követi.

*A nemzetiségi csoportokban a nyelvtanulás miatt vegyes korú gyermekek kerülnek felvételre figyelembe véve a **hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatását , valamint a csoportokba történő integrálását, mely az arányos elosztás elvének szem előtt tartásával valósul meg..** Ebből következik, hogy a beszoktatási nevelési terv, a felmérés, a rövidebb nevelési terv ugyanúgy megjelentkezik, mint a hosszabb időegységre történő tervezés.*

Kiscsoportosok beszoktatási, nevelési terve kettő hónap időtartamra készül.

Középső és nagycsoportban egy rövidebb nevelési terv, felmérés, majd hosszabb időegységre készül a tervezés. (egy hónap, három hónap, öt hónap)

*A tervezést a **pedagógiai tudatosság jellemzi, korszerű pedagógiai alapelvekre épül, és figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét.***

Időkeret

A nevelési év két nagy időkeretre oszlik a szeptember 1-től – május 31-ig
Június 1-től - augusztus 31-ig.

Szeptember 1-től – május 31-ig

Játék

Az óvodás gyermek alaptevékenysége, semmi mással nem helyettesíthető, önként vállalt tevékenység, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Munka

Olyan tulajdonságok, készségek kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a szocializációs kapcsolatokat, kötelességek fejlesztését.

Tanulás

Játékban integrált tanulással a német nyelv elsajátítása folyamatosan történik. A tanulást havonta tervezzük.

Nevelési területek:

**Játék,
Mese, vers,
Ének-zene,
Környezet megismerése, védelme**

**Spielmöglichkeiten (németül)
Literatur (németül)
Musik (németül)
Umwelt (németül)**

Testnevelés
(kötelező tevékenység, a mozgásanyag havi időegységekben kerül a tervezésbe)
Frissítő torna

**Turnen (magyarul)
tagliche Turnen (németül)**

Június 1-től augusztus 31.

Játék, munka, nevelés

A tervezésnél a tevékenységeket egy időegységként kell kezelni, kiemelt a játék, a nyári élet, a spontán és szervezett tevékenységek szervezése.

Hetirend, napirend

Tevékenységek hetirendje, napirendje segíti a pedagógusok tervező, elemző, értékelő és szervező munkáját.

Nevelési tevékenységek tervezése

Tanulás

Szeptember 1-től – május 31-ig tart.

Kötelező tevékenységek

Testnevelés

Kötelező tevékenység, heti két alkalommal.
Nagycsoportban:

Időtartam: 20-35 perc
40-50 perc

A tervezés és a foglalkozás vezetése magyar nyelven folyik a szakkifejezések miatt.

Mindennapi testnevelés: (német nyelven folyik)

Gyógytestnevelés, prevenció-s-korrekción torna
(gyógytestnevelő vezetésével magyar nyelven)

Időtartam: 5-10 perc
heti 2 alkalom 35-45 perc

Ének-zene

A tervezés és a foglalkozás vezetése német nyelven folyik.

Időtartam: 30-35 perc

A tervezés havonta egyszer történik.

Szabadon választható tevékenységek

Játék – német nyelvű irányítás mellett folyik

Rajzolás, festés, kézimunka

A tervezése magyar nyelvű, de az irányítás német.

Mese-vers

A tervezés és az irányítás német nyelvű.

Ének-zene

A tervezés és a foglalkozás vezetése német nyelven folyik.

Időtartam: 30-35 perc

Környezet megismerésére nevelés, Tér-forma-mennyiség megismerése

A tervezés és a foglalkozás vezetése német nyelven folyik.

(A matematika csak számlálás szintjén folyik német nyelven)

Időtartam: 30-35 perc

A napirend figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket, rugalmasan átalakítható.

A gyermekek fejlesztése, az iskolai alkalmasságra való felkészítés, a helyi nevelési programra épül kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek vonatkozásában.

Játékba integrált tanulással a német nyelv elsajátítása a mindennapi életben folyamatosan történik (gondozás, étkezés, öltözés, testnevelés, stb.), ezen belül a következő nevelési területeken:

N A P I R E N D

A napirendünk három fő részből áll	
6-11.45	Játék, egyéni fejlesztés Kezdeményezések, mindennapi testnevelés Folyamatos tízórai Kötelező testnevelés, heti két alkalom Gyógytestnevelés, heti két alkalom Logopédia, heti három alkalom Kiegészítő tevékenység: Úszás, heti egy alkalom Levegőzés az udvaron. Játék, kerti munkák, környezetvédelem.
11,45-13,00	Készülődés az ebédhez Naposság, önkiszolgálás Ebéd Készülődés a pihenéshez, tisztálkodás, fogmosás
13,00-17,30	Pihenés Ébredés folyamatosan Folyamatos uzsonna Játék, levegőzés Kiegészítő tevékenységek, mozgás, művészeti területeken (szülői igények alapján) Játék, egyéni fejlesztés

HETIREND

Kötelező tevékenység		Szabadon választható tevékenység	
Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje	Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje
Testnevelés Prevenció	A hét meghatározott napjain, heti két alkalommal	Játék Munka Mese-vers Rajz, festés kézimunka	A hét minden napján
Gyógytestnevelés prevenációs korrekciós torna	A hét meghatározott napjain, heti két alkalommal		
Mindennapi testnevelés	Azokon a napokon, mikor nincs testnevelés. A délelőtti folyamán	Ének-zene Környezet megismerése, védelme A környezet téri, formai mennyiségi megismerése	A gyermekek spontán érdeklődése alapján, óvodapedagógusok kezdeményezésére történik
		Kiegészítő tevékenységek	
		Mozgásfejlesztés terén	
		Gyermek aerobik, zenés gyermektorna Karate, ovi foci Mini tenisz	Heti egy, két alkalommal
		Nyelv és művészeti tevékenységek fejlesztése terén	
		Angol, Német nyelvvél való ismerkedés Kézműves műhely (hagyományápolás) zene-ovi, hangszerrel való ismerkedés, Néptánc	Heti egy-két alkalommal :

A NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS RENDSZERE

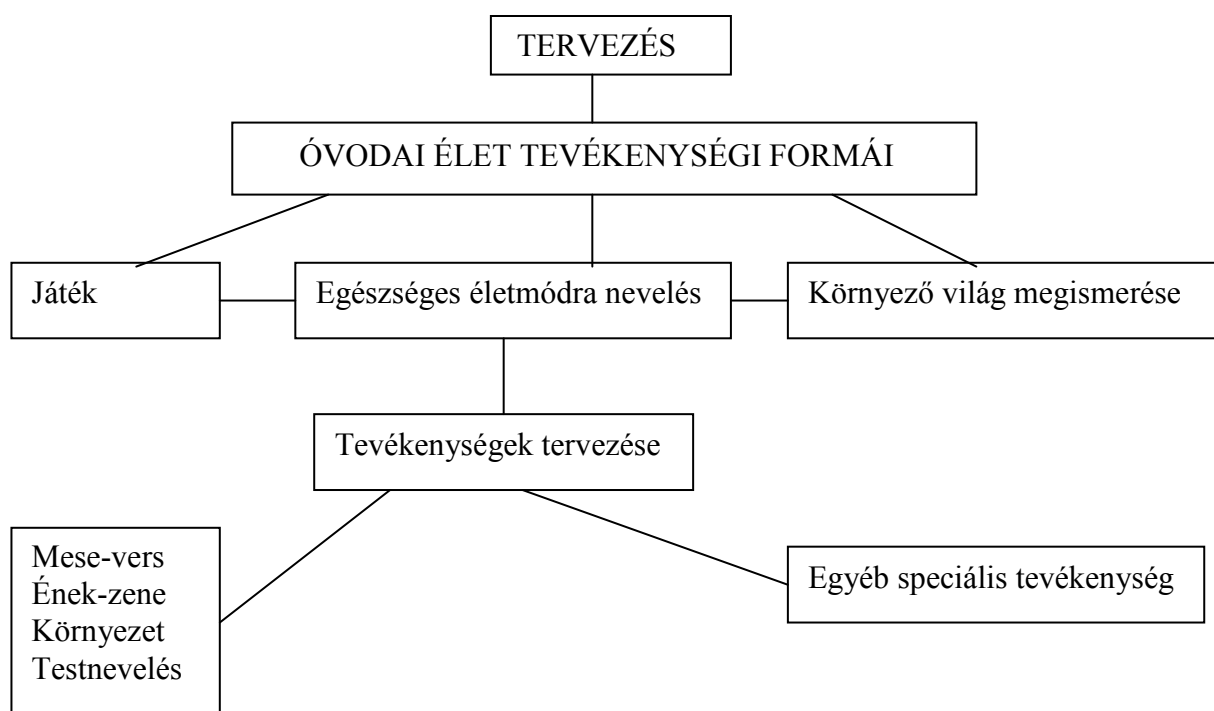
A fejlesztő tevékenységek egymással összefüggően, komplex módon érvényesülnek.

Három fő területre épül: **Játék**
                                  Egészséges életmódra nevelés
                                  Környező világ tevékeny megismerése

Minden tevékenység a játékba integrált.

A különböző tevékenységi formák változatos alkalmazása biztosítja a gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését, a környező világ élményszerű megismerését, beszédképességük fejlesztését és a kultúrával való ismerkedést, a kétnyelvű nevelést.

A német nyelvű fejlesztés a napi tevékenységeken túl a következő nevelési területeken valósul meg:

A tervezés alkalmazkodik a nemzetiségi rendezvényekhez, hagyományokhoz Fesztiválok, nemzetiségi napok, idők köszöntése stb.

Az egyéb nevelési területek havi rendszerességgel kerülnek megtervezésre.

ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

KÉTNYELVŰ NEVELÉSI TERÜLETEK

I. JÁTÉK

A játék semmi mással nem helyettesíthető, önként vállalt gyermeki tevékenység.

A játék során fejlődik a megismerő tevékenység, pontosabbá válik a valóságról alkotott kép.

Kétnyelvű nevelésben a játék azért fontos, mert sok lehetőséget rejt a nyelvi ismeretek önként vállalt reprodukálásához, alkalmazásához.

A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai irányelve elvárja a kisebbségi óvodáktól, hogy a gyermekek olyan játékokat is ismerjenek meg, melyek a kisebbség hagyományából, szokásaiból erednek. Az óvodában a legtöbb kommunikációs helyzet a játék során alakul ki, ezért a kisebbség nyelvének gyakorlásához a játék teremti meg a legkedvezőbb feltételeket.

Gyakorló szerepjáték, kontraúló játék

Szerepjátékokkal a mindennapi kommunikálás gyakorlása, bábozással a nemzetiségi nyelv bátrabb használata valósul meg.

A konstrukciós és építő játék formagazdagsága segíti a gyermeket, hogy átélje az alkotás örömét, a nyelvi biztonságot.

Mozgásos játék

Domináns eleme az aktív mozgás. Ez a játékfajta felöleli a gyermek természetes mozgásának minden formáját és ezek kombinációját. A német népi gyermekjátékok hozzájárulnak a német nemzetiségi kultúra mozgáselemeinek megismeréséhez, elsajátításához.

A népi kultúra különféle eszközeivel és a társakkal végzett játékok, elsősorban a gyermek mozgásfejlődését, a téri tájékozódást és a speciális mozgáskultúra, nyelvi fordulatok elsajátítását segítik.

Az udvaron és a tornaterem adta lehetőségek kihasználása rendszeresen nagy örömforrás a gyermekek számára.

Szellemi játékok

Az alkotójátékok fejlődése kapcsán alakulnak ki.

Feltétele a játékfeladat fokozott tudatosítása német nyelven, továbbá a játékszabályok érvényesítése és elsajátítása. Ennek segítségével alakul a gyermek *feladat és szabálytudata*.

A népi játékok

Tartalma, formája rendkívül sokrétű, visszatükrözi az adott nép életmódját, gondolat és érzésvilágát.

Fő típusai: énekes, táncos játékok, mondókák, dramatizáló játékok, társas- és vetélkedő játékok, mozgásos játékok.

Népi játékok az óvodai élet különböző tevékenység formáiban is jelen vannak.

A játékfajták a gyermek tevékenységeiben élesen nem különülnek el, hanem együttesen vagy egymást áthatva jelennek meg.

SZOCIALIZÁCIÓ

Az érzelmek meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek magatartásának megnyilvánulásaiban.

Igyekszünk, hogy minél több pozitív érzelmi hatás érje a gyermekeket már óvodába lépéskor. Megteremtjük a gyermek igényének megfelelő beszoktatási formát a családdal jól működő partnerkapcsolatban.

Elengedhetetlen a családi, kiegyensúlyozott légkör. Ez az alaphangulat cselekvésre, játékra ösztönöz.

A szokásrendszerek, a német jelképek, hagyományok erősítik a csoporton belül az érzelmi kötődést.

A közös készülődések, tervezgetések örömteli várakozást jelentenek a gyermekek és a felnőttek számára egyaránt.

HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

Az óvodai hagyományok mellett kiemelt jelentőséget kap a németiség hagyományos ünnepeinek gyermek közelivé tétele.

Óvodai ünnepeink, hagyományaink a következő témakörökre épülnek:

Gyermekek ünnepei: születésnap, névnap, Mikulás, Karácsony, Anyák Napja, nagycsoportosok búcsúztatása, Ovi-buli.

Természettel szorosan összefüggő ünnepek, hagyományok a helyi program alapján szerveződnek, és kiegészülnek a német hagyományok szempontjából jelentős ünnepekkel.

Jeles napok: Október Fest, St. Martin, Nikolaus, Advent, Weinahten, Fasching, Osternfest, Kinder tanz Festival, Mutterstag, Abschied,

Az átélt események a közös élmény erejével hatva erősítik a közösséghez tartozás érzését, amely nemcsak az érzelmi kötődést, hanem a komplex személyiség fejlődését segíti elő. Ennek megvalósítása a halmozottan hátrányos gyermekek tekintetében kiemelt jelentőségű.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka az óvodákor végéig játékos jellegű marad.

Figyelembe kell venni a gyermek egyéni sajátosságait, képességeit. Szükséges a munkavégzés pozitív ösztönzése, értékelése differenciáltan.

Ezáltal a gyermekekben olyan készségek, tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a szocializációs kapcsolatokat, a kötelesség teljesítését.

Ezen a területen is célunk, hogy állandóan használják a kisebbség nyelvét.

II. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

A J.E.K. program egészséges életmódra nevelés projektjéhez alkalmazkodva fogalmazódnak meg a kiegészítő program célfeladatai. Minden részterületen alkalmazva a napi élethez kapcsolódó gyermekközelítő dolgok, eszközök német nyelven való közvetítését.

Egészséges életmódkultúra megalapozása

- Kulturált étkezési szokások alakítása
- Egészséges, korszerű táplálkozás
- Délutáni pihenés
- Test edzése, mozgás
- Testi fejlődés mérése
- Higiéniai szokásalakítás

MOZGÁS

Az óvodáskorú gyermek fejlődésében elsődleges szerepe van a mozgásnak. A mozgás fejleszti a gyermekek értelmi képességeit is, vagyis a cselekvéssel együtt könnyebben sajátítja el, érti meg a nyelvet.

A testnevelés foglalkozásokon, a mindennapi testnevelésben, az udvari mozgásos játékoknál két nyelven folyik a kommunikáció.

- Mindennapi testnevelés
- Testnevelésfoglalkozás
- Prevenációs tartásjavító projekt
- Kiegészítő mozgástevékenységek

III. A KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERÉSE

E tevékenység számtalan lehetőséget rejt magában. *Kiemelkedő fontosságú a német nemzetiségi szokások, kultúra, népviselet, tárgyi jellemzők megismertetése, tisztelete, becsülete.*

Fontos a gyermekek életkorának megfelelő tájékozottság a kisebbségi kultúrkincsből, a kisebbségi nyelvi kommunikációs lehetőségek, melyeket a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során alkalmazunk.

Célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – társadalmi környezet értékei iránt.

Megismerkednek a kisebbségi szokásokkal, kultúrával, népviseleti hagyományokkal, tárgyi jellemzőkkel. Megtanulják ezek tiszteletét, megbecsülését.

Legyen alkalmuk közvetlen módon találkozni a **természetvédelemmel**.

Az óvodai környezet megismerésére nevelés fontos feladata, hogy tudatosítsa a gyermekekben: saját életük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Életkoruknak megfelelően fel kell hívnunk figyelmüket az emberi tevékenység káros hatásaira, s arra, hogy ez ellen fel kell lépni. Ezért az a dolgunk, hogy már a kicsi gyermekeket neveljük úgy, hogy eszükkel értsék, szívével érezzék ennek fontosságát.

Nagy figyelmet fordítunk az úgynevezett „zöld napok” megünneplésére. Ezekkel igyekszünk felhívni a gyermekek figyelmét az élő és élettelen környezeti tényezők szerepére. Az ünnepekre való felkészülés, a várakozás fogékonyabbá teszi őket az egyes jeles alkalomban rejlő értékek iránt.

Természetesen csoportonként változó, hogy mely jeles napokat, népszokásokat milyen módon ünneplik meg.

ÉRTELMI NEVELÉS – TANULÁS

A tanulás az óvodai élet egészében jelen levő, nagyrészt utánzáson alapuló spontán tevékenységi forma – amely a gyermekek teljes személyiségét fejlesztve komplex módon felkészíti őket arra, hogy képesek legyenek befogadni az iskolai tanulmányokat a kisebbség nyelvén is.

A HOP –ban megfogalmazottaknak megfelelően a fejlődésben vagy részképességben elmaradt gyermekek esetében fejlesztőpedagógus segíti a hátrányok leküzdését, a korrekciót.

MESE – VERS

A nemzetiségi kultúrkincsből és a német nép kultúrájából válogatott versek, mesék, mondókák közvetítésével *a gyermekek indentitásának alakítását vállaljuk fel.*

Figyelembe kell venni a gyermekek nyelvi ismeretét, a családok kisebbségi nyelvi szintjét.

A kisebbségi nevelés a kultúra átörökítése szolgálatába állítja a meséket, verseket, mondókákat, E szellemi értékek a hagyományok gazdagságát hozzák közel a gyermekekhez, melyen keresztül formálódik a kisebbségi identitástudatuk.

A nyelvi nevelés legfőbb területe, így a nevelés egész folyamatában a beszéd, a gondolkodás legfőbb eszközévé válik. Érzelmi, értelmi és etikai fejlődésüket segítjük elő.

Mindkét nyelven merítünk a néphagyomány kincseiből, ezen keresztül segítjük a világ megismerését, közvetítjük az erkölcsi tartalmakat.

- Megjegyzik a mese, vers érdekes szólásait,
- Nyelvhasználatunk modell értékű, a gyermek számára utánzási minta.
- Anyag kiválasztásánál figyelembe kell venni az életkoron túl, a gyerekek kisebbségi nyelvi szintjét.
- Anyaga: mondókák kiolvasók, altatók, ringatók.

Az óvodapedagógusnak számtalan lehetősége aóódik arra, hogy gyermekekkel mesét mondjanak képeskönyvet nézegesenek, verseljenek.

A csodák világa közel áll a gyermek felfogásmódjához, óvodáskor végére tudatosul benne, a kétnyelvű valóság

ÉNEK – ZENE

Hangsúlyozottan szolgálja az óvodai zenei nevelés a kisebbségi nevelés feladatait. A kisebbségi zenei kultúrkincs visszaigazolja a nép érzéseit, örömet, bánatát és utat nyit az emberi szokások megismeréséhez.

A kisebbség zenéjét éneklő felnőttel a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, mely megsokszorozhatja az összetartozás érzését, kötődésüket az adott kisebbséghez.

Elvárható, hogy a gyermekek megismerkedjenek az anyanemzet, a kisebbség kultúrájából merített dalokkal, mondókákkal és játékokkal, valamint a kisebbség táncával.

A közös éneklés, játék öröme keresztül olyan zenei élményekhez jussanak a gyerekek, mely a kisebbség zenei kultúráját felhasználva megalapozza zenei anyanyelvüket.

A daloknál, dalos játékoknál figyelembe kell venni a német zene sajátos dallam és ritmusvilágát.

A zenehallgatás során találkozhatnak a gyermekek a német kultúrára jellemző hagyományos és modern értékes zenei alkotással is.

Énekes játékok-tánc

A közös éneklés, játék öröme keresztül a gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, mely megalapozza zenei anyanyelvüket, felhasználva a nemzetiségi kultúra énekes játékeit, táncvilágát.

Tartalma, formája renkívül sokrétű, visszatükrözi a német nemzetiség életmódját, gondolat és érzésvilágát.

A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKET, NEVELÉST SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

A gondosan megválasztott és a rendelkezésre álló eszközök hatékonyak, segítik a gyermek személyiségének fejlődését a tevékenységek sokoldalú, sokszínű végzésével.

Az óvoda által a gyermekek számára biztosítható még minden olyan eszköz, amit az intézmény lehetőségei megengednek. A helyi óvodai program eszköztárához a helyi program melléklete részletesen tartalmazza.

A német speciális nevelést segítő eszközök az adott gyermekcsoportokban rendelkezésre állnak feladatok megvalósítása érdekében. Beszerzése és bővítése folyamatos feladat.

S Z E M É L Y I F E L T É T E L E K

A J.E.K. óvodai program személyi feltételei a programban megfogalmazott cél és feladat megvalósítására alkalmasak. A nevelőtestületet, az alkalmazotti kört régóta együtt dolgozó, szakmailag együtt gondolkodó pedagógusok és nevelést segítő dolgozók alkotják.

A nevelőmunka hatékonyságát meghatározza, hogy a pedagógusok közül többen speciális képzettséggel rendelkeznek a helyi program koncepcionális hangsúlyait tekintve (gyógytestnevelés, fejlesztőpedagógus, gyermekvédelem)

Személyi feltételek alakulása:

Dolgozó megnevezése	Létszám	Felsőfokú okl.	Spec. szakképzettség
Óvodapedagógus	17	17	5
Nevelést segítő	10	-	10
Óvodatitkár	1	-	1
Kertész-karbantartó	1	-	1
Gondnok	1	-	1
4 órás kisegítő	4	-	4
Összesen	33		

Speciális szakképzettség:

- 2 Gyógytestnevelő
- 2 Szakvizsgázott óvodapedagógus
- 3 Német nemzetiségi óvodapedagógus

A nevelőtestület együttműködését a hatékonyság fokozása érdekében a bevált és új korszerű módszerekkel működtetjük:

- **Óvónői eszmegbeszélések**
- **Hospitálások**
- **Egyéni fejlesztési tervek készítése, elemzése**
- **Fejlesztő Team működtetése**
- **MIP Team működtetése**
- **Munkaközösségek működtetése**
- **Dajka továbbképzés szervezése**

T Ö R V É N Y I H Á T T É R

A Nevelési Program az alábbi jogszabályok figyelembevételével készült:

A Kormány a közoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXIX. törvény

A Kormány a közoktatásról szóló 2003. LXI. törvény

A kormány 137/21996. (VIII. 28.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

A nemzetiségi és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény

Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény

I R O D A L O M J E G Y Z É K

Az Óvoda Nevelés Országos Alapprogramja
Oktatási Minisztérium 1996.

Porkolábné Balogh Katalin :

Kudarccal az iskolában
Alex-typo Kiadó és Reklámiroda Bt. 1992.

Zilahi Józsefné

: *Óvodai Nevelés: Játékokkal, mesével*
1994.

Keresztúri Ferencné – Székely Ilona:

A tanulás tere a játék
Hajdúböszörmény Óvónőképző Főiskola (jegyzet)

B. Méhes Vera

: *Az óvónő és az óvodai játékok*
Colibri Bp. Tankönyvkiadó 1982.

Az Óvodai nevelés Programja
Országos Pedagógiai Intézet 1989.

Alternatív Óvodai törekvések Magyarországon
Magyarországi Óvodai Egyesület, Jegyzet 1995.

Dr. Benedek István

: *Pedagógiai vezetés, a vezetés pedagógiája*
OKKER Oktatási Iroda

Lénárd Ferenc

: *Problémamegoldó gondolkodás*
Bp. Akadémia Kiadó 1987.

Nagy Sándor

: *Az oktatás folyamata és módszerei*
Bp. Tankönyvkiadó 1988.

Villányi Györgyné

: *Játék a matematika?*
Tárogató 1993.

Piaget Jean

: *Kísérleti pszichológia módszerei*
Akadémia Kiadó 1985.

P.S.Maheshwarananda

: *Jóga a gyermekekkel*
Józsefvárosi SC. Jógaközpont Bp. 1993.

- Forrai Katalin** : *Ének az óvodában*
Editio Musica Bp. 1991.
- Szebenyi Péter** : *A helyi tanterv készítésének elvei és lépései*
F.P.I. Bp. 1994.
- Pesterzsébet Stratégiai Terve*
1998.
- Pesterzsébet Oktatási Konceptiója*
1994.
- Dr.Tótszöllősiné Varga Tünde:** *Mozgásfejlesztés az óvodában*
1994.
- Zsámboki Károlyné – Horváthné Szigligeti Adél**
Matematika kézzel, fejjel, szívvvel
OKKER
- Dr. Ranschburg Jenő** : *Az érzelem és a jellem lélektanából*
OKKER. 1998.
- Vekerdy Tamás** : *Gyerekek, óvodák, iskolák*
Saxum 2001.
- Dr. Hegyi Ildikó** : *Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban*
OKKER
- Perlaki Rezsőné Dr.** : *Az óvodákor fejlesztő játéka*
OKKER
- Labanc Györgyi** : *Óvodások Környezeti nevelés*
FPI 2001.
- Babik Ildikó** : *Zenei játékok óvodák számára*
FPI. 2001.
- Keszthelyi Tiborné** : *Játékos környezetismeret*
OKKER
- Horváth – Dubetz Tanácsadó Kft** Módszertani Útmutatók

NÉMET KIEGÉSZÍTŐ IRODALOM JEGYZÉK

A nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés irányelve
Magyar Közlöny 1996.év 95.sz.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja
Magyar Közlöny 1996. év 71.sz.

Rosa Mammel

Rahmenplan I. für deutsch-ungarische Kindergarten
Magyar Kultuszminisztérium Bp. 1995.

Rosa Mammel

Rahmenplan II. für deutsch-ungarische Kindergarten
Magyar Kultuszminisztérium Bp. 1996.

Rosa Mammel

Rahmenplan III. für deutsch-ungarische Kindergarten
Magyar Kultuszminisztérium Bp. 1997.

Theresií Talabér

2 weisprachigkeit im Kindergarten
Soproni Szociális Foglalkoztató nyomdája, Sopron 1992.

Theresia Talabér

Spiel mit dem wort, spiel mit der Sprache
Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1998.

Rosa Gölte

Spreche und Spiel im Kindergarten
Beltz Verlag, 1994.

Kétnyelvű Óvodai program
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata

Deli Andrásné – Nagy Jenőné

*Útmutató a nemzeti, etnikai kisebbségi óvodák helyi
nevelési programjának elkészítéséhez*
O.K.I. Bp. 1998.

Das bin ich- nyelvtanítási modell
Wuppi – nyelvtanítási modell

É R V É N Y E S S É G

A J.E.K. helyi nevelési program elfogadás, egyeztetés, felülvizsgálat, jóváhagyás :

- A helyi nevelési programot a nevelőközösség fogadja el, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. (jegyzőkönyv , határozat)
- A program jóváhagyása előtt be kell szerezni a Német Kisebbségi Önkormányzat véleményét, a program speciális eleme a német nemzetiségi nevelés.
- A program jóváhagyása előtt be kell szerezni az Óvodaszék véleményét (jegyzőkönyv)
- Az elfogadott , jóváhagyott programot nyilvánosságra kell hozni Hely : bejárat melletti faliújság
- A Helyi Programról az óvodavezető által megbízott személy tájékoztatja az érdeklődőket (Vezetőhelyettes, Tagóvodavezető)
- A HOP felülvizsgálatára 5 évente kerül sor (MIP szerint) illetve a fenntartó javaslata alapján, törvényi változások figyelembe vételével. Felelős: Óvodavezető

A 2004 06. 26 .-án kelt szakértői vélemény alapján a J.E.K. Helyi Nevelési Program felülvizsgálata megtörtént, a javasolt módosításokat a Nevelőtestület elfogadta.

Budapest, 2005. 02. 25.

Bélteczkyné Szende Hilda
Óvodavezető

ZÁRADÉK

A J.E. K. helyi nevelési program véleményezése, elfogadása és jóváhagyása.

1. A Nevelőtestület a J.E.K. nevelési program módosítását 100%-ban elfogadta.

Az óvoda nevelőtestülete nevében:

Harsányi Ildikó sk. 2007. 09. 25.

aláírás dátum

Láng Krisztina sk. 2007. 09. 25.

aláírás dátum

Véleményezte az Óvodaszék nevében:

Polgár Nagy Ágnes 2007. 09. 25.
aláírás dátum

Véleményezte a NKÖP képviselőtestülete nevében:

Dr Fekete Károlyné 2007. 09. 28.
aláírás dátum

Jóváhagyta Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselőtestülete átruházott hatáskörben a 196/2007. (X. 17.) OMB határozatával.

Nyilvánosság (kifüggesztésre kerül) Bélteczkyné Szende Hilda 2007. 10. 20.
aláírás dátum